

ΕΘΝΙΚΗ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΙΝ.

159

(1453—1794)

ΝΥΝ ΠΡΩΤΟΝ ΕΚΔΙΔΟΝΤΟΣ

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ.

(ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ 5^{ου} τόμου τοῦ Ῥαθηναίου)

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΡΜΟΥ,

παρὰ τὴν ὁδὸν Μουσῶν, ἀριθ. 2.

ΑΛΩΣΙΣ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΧΡΟΝΙΚΟΝ
ΝΥΝ ΠΡΩΤΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ
ΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΓΕΛΕΩΝ.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Πατρίς τοῦ Κυρίλλου—Σπουδαί—Συγγράμματα—'Ανακριβῇ καὶ
ἀμάρτυρα τὰ λεγόμενα τοῦ κ. Σάθα.—Τὸ πατριαρχικὸν
χρονικὸν τοῦ Κυρίλλου.

Εἶναι ἀναγκαῖον ἄρα γε νὰ εἰπώμεν ὅτι ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑΣ
μετὰ τὴν ἄλωσιν στερεῖται ὁ Ἑλληνισμός; Ἄπ' αὐτῶν που τῶν
ἔργων τοῦ Φραντζῆ, τοῦ Δούκα, τοῦ Χαλκοκονδύλη μέχρι τῶν
ἀρχῶν τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος ἔχομεν ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ
πλήρεις, ἄνευ οἰουδήτινος συστήματος γινομένης ἀναγραφᾶς γε-
γονότων, καὶ τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος μόνος ἀποτελεῖ ἐξαίρε-
σιν ὁ Ἱμβριος Μιχαὴλ Κριτόβουλος. Πολυαναγνωσία διακρίνει
τοὺς χρονογράφους τούτους, τὴν δ' εὐγνωμοσύνην τοῦ γένους
ἐφελκύνει ἡ φιλοπονία, μεθ' ἧς πλείστην, πολύτιμον καὶ λόγου
ἄξιαν συλλεξάμενοι ὕλην ὡς ἐν κιβωτοῖς τισιν ἢ, ὡς εἶπεῖν, ἐν
χαρτοφυλακίαις ἐγκατέσπειραν ἐν τοῖς ἀξιολόγοις ἔργοις, ἅτινα
κατέλιπον ἡμῖν. Ὁ δ' ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ γένους ζῆ-
λος αὐτῶν, ἡ υἱικὴ πρὸς τὴν κοινὴν ταύτην μητέρα καὶ τροφὸν
καὶ εὐεργέτιδα τοῦ μετὰ τὴν ἄλωσιν Ἑλληνισμοῦ στοργὴ ὑπάρ-
χει τῶν ἔργων αὐτῶν ὁ κυριώτερος χαρακτήρ, καὶ οὗτος ἐκδηλοῦ-
ται σφοδρότερον ὅταν ἡ ἐθνικὴ χρονογραφία, ἣν ἐθνικῆς φιλοτιμίας
ἕνεκα ιστοριογραφίαν ἀπεκαλέσαμεν, ἴσταται ὅπως ἐκτιμῆσῃ χα-
ρακτῆρας, οἳοι Λέων ὁ Ἰσαυρος, Κωνσταντῖνος ὁ Κοπρώνυμος καὶ
κατὰ τοὺς κάτωθεν χρόνους οἱ διάφοροι ἐμπαῖκται τῶν θείων καὶ
ἀνθρωπίνων νόμων, ὅσοι ἀναιδῶς καὶ ἀθεοφόβως ἐτάραττον τὴν
Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ τοῦτο μιμοῦνται τοὺς μακαρίους ἡμῶν πατέρας, τοὺς Βυζαντινοὺς. Στρατιῶται ἄγρυπνοι καὶ ἐπὶ τοῦ ὅπλου πάντοτε γρηγοροῦντες, παντὶ σθένει ἐζήτουν τὸ δόγμα νὰ φυλάζωσιν ἄσινες καὶ τὴν ἐθνικότητα, τὸ γένος δηλονοῦν αὐτῶν· καὶ τὸ γένος τοῦτο, κατ' αὐτοὺς, ἦν ὁ περιούσιος τοῦ Κυρίου λαὸς, αἱ ὑπὸ τοὺς Τούρκους ὀρθόδοξοι φυλαί, αἱ πρότερον τὸ Ῥωμαϊκὸν τῆς Ἀνατολῆς ἀποτελοῦσαι κράτος, ἃς ἡ κατόπιν κυβέρνησις τῷ αὐτῷ ὀνόματι ἀνεγνώρισεν· ἀλλὰ κυρίως τὸ γένος ἦν ὁ ὀρθόδοξος Ἑλληνισμὸς κεφαλὴν ἔχων τὴν διοικοῦσαν Ἐκκλησίαν, ἥτις κεφαλὴ ὑπῆρχε καὶ ἐνομιζέτο καὶ τῶν Βουλγάρων ὀρθοδόξων καὶ τῶν Βλάχων καὶ τῶν Σέρβων καὶ τῶν Ἑλληνικῶν φυλῶν, οἷαι αἱ Κολχικαί, αἱ Ἀλβανικαί, αἱ Βλαχικαί τῆς Ῥωμυλίας καὶ αἱ καθ' αὐτὸ Ἑλληνικαί.

Ἡ μετὰ τῶν ὀρθοδόξων ἀδελφικὴ ἀγάπη ὑπῆρχε πλησιφαῆς, οἱ δὲ ἡμέτεροι χρονογράφοι τὸν Βόλγαν καὶ τὸν Νεύαν νομίζουσιν ὡς τὸν Ἰορδάνην, ἐν ᾧ μέλλει νὰ βαπτισθῇ ὁ νέος τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ γένους Μεσσίας! καὶ τὴν ιδέαν ταύτην ὑπέθαλπεν ἡ Ῥωσικὴ Ἐκκλησία, κηρύξασα μάλιστα δι' ἐπισήμου πράξεως, κατὰ τὴν ἀναγόρευσιν τοῦ Πατριάρχου Ῥωσσίας Ἰωβ, ὅτι, τῆς μὲν παλαιᾶς Ῥώμης πεσοῦσης ἔνεκα τῆς αἵρέσεως τοῦ Ἀπολλιναρίου, τῆς δὲ νέας κυριευθείσης ὑπὸ τῶν ἀθέων Ἀγαρηνῶν, τρίτη Ῥώμη ἐστὶν ἡ Μόσχα (1).

Ἡ πρὸς τὴν ἰσχὺν τοῦ πεπρωμένου ἀληθῆς ἢ ἐπίπλαστος πίστις τοῦ Κριτοβούλου, ζητοῦντος διὰ τούτου νὰ ἐξηγήσῃ τὰ διαφορὰ γεγονότα, εἶναι μοναδικὴ καὶ τὸν λόγον ἐξεθέμεθα, καθόσον ἡμεῖς ἀντιλαμβανόμεθα αὐτοῦ ἐν ἰδίᾳ μελέτῃ περὶ τοῦ Κριτοβούλου. Ἀλλ' ἡ πίστις εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ Ὑψίστου ὑπὲρ τοῦ Γένους καὶ τὴν δικαιοκρισίαν αὐτοῦ λύει παρὰ τοῖς λοιποῖς χρονογράφοις πάντα τὰ ζητήματα· τὸ διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἐστὶν ἡ συνήθης ἐξήγησις τῶν γεγονότων καὶ τὰ κρίματα τοῦ Κυρίου εἰς κατὰ τοὺς ἡμετέρους θεολόγους—χρονογράφους ἄβυσσος· πρὸ τῆς ἀβύσσου ταύτης ὁ νοῦς θολοῦται καὶ ἐντὸς αὐτῆς κατα-

(1) Καθίδρυσις πατριαρχείου ἐν Ῥωσσίᾳ, ὑπὸ Σπ. Ζαμπελίου· ἐν Ἀθήναις 1859, σελ. 20.

ταρταροῦται πᾶσα σκέψις τοῦ ἱστορικοῦ ἡμῶν, ὃν ὑπ' ὄψιν ἔχομεν, οἰουδήποτε.

Ὁ Μαλαξὸς, Δαμασκηνὸς ὁ Στουδίτης (ἄφ' οὗ ἠρύσθη τὴν ὕλην) ὁ Μονεμβασίας Δωρόθεος, ὁ Ἰέραξ, ὁ Μελέτιος, ὁ Δοσίθεος, ὁ Κιγάλας, ὁ ἀνάξιος λόγου Στάνος, ὁ Δαπόντες, ὁ Μακραῖος· ἡ χορεία αὕτη τῶν χρονογράφων ὑπάρχει κανὼν καὶ ἀπόδειξις ἅμα τῶν εἰρημένων, οὐδεὶς δὲ τούτων ποιεῖται ἐξαίρεσιν. Ἀλλ' οὐδαμῶς περὶ αὐτῶν ὁ λόγος, ἀφοῦ εἴπομεν μὲν ἤδη τὰ δέοντα, ἐγράψαμεν δὲ τὰ ἀρμόδια ἐν τῇ εἰσαγωγῇ εἰς τὴν περὶ Λουκάρως μελέτην. Δυστυχῶς ὅμως ἡγνοοῦμεν τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Κυρίλλου Λαυριώτου, ὅτε ἐγράφομεν τὴν εἰσαγωγὴν, καὶ κατὰ πρῶτον ἐμάθομεν τὸν φιλόπονον Ἀγιορείτην κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Ἀγίῳ Ὄρει περιοδείαν ἡμῶν, ὅτε ἐν τῇ τῆς Μεγίστης Λαύρας παλαιφάτῳ βιβλιοθήκῃ ἀνεύρομεν τὴν τε ἱστορίαν τοῦ Κυρίλλου, τὸ περὶ τῆς ἔριδος τῶν κολλυβάδων σπουδαιότατον ἀνέκδοτον πόνημα Ἀθανασίου τοῦ Παρίου, περὶ οὗ ἐν οἰκείῳ τόπῳ τὰ δέοντα, καὶ τὸ προσκυνητάριον τῆς Μεγίστης Λαύρας γραφὲν ὑπὸ Εὐθυμίου Τραπεζουντίου.

Κατὰ τὸ δεύτερον ἡμῖς τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος ὁ γεραρὸς Ἀθως ὑπῆρξε πράγματι συνεντευκτῆριον λογίων καὶ σπουδαίων μοναχῶν, ὧν οἱ πλεῖστοι ὤκησαν ὑπὸ τὰ μεγαλοπρεπῆ μέλαθρα τῆς καὶ ἐν τοῖς νῦν σωζομένοις ἐρειπίοις αὐτῆς τοῦ οἰκοδομήματος τὴν μεγαλοπρέπειαν μαρτυρούσης περιωνύμου Σχολῆς Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρως. Μετὰ τὸν κλεινὸν γόνον τῆς Κερκύρας τὸν μέγαν Εὐγένιον, μετὰ τὸν καλὸν Ζαρζούλην, μετὰ τὸν σοφὸν Ἀθανάσιον Πάριον, μετὰ τὸν Παλαμᾶν ἢ Μονὴ τοῦ Δοχειαρίου εἶχε Διονύσιον τὸν ἱεροδιάκονον, οὗ ἀνέκδοτον στιχοῦργημα δημοσιεύσομεν ἐν τοῖς Ἀγιορειτικοῖς χειρογράφοις, καὶ Δανιὴλ τὸν ἐξ Ἀγράφων, ἢ τοῦ Ξηροποτάμου τὸν πολὺν Καيسάριον Δαπόντε (1), ἢ Βατοπαιδινὴ Σκήτη τοῦ ἁγίου Δημητρίου τὸν πε-

(1) Τούτου τὸ περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων ἐκδίδομεν ἐν ἀ. τεύχει τῆς μεσαιωνικῆς Ἀνθολογίας, ἣν μετὰ τοῦ ἀκαμάτου καὶ νεαροῦ φίλου Ἐλευθερίου Θωμᾶ ἐκδίδομεν, καὶ ἥς ἐξετυπώθησαν ἄχρι τοῦδε περὶ τὰς 40 σελίδας.

ριών· μον πνευματικὸν Διονύσιον τὸν ἐκ Σιατίστης, οὐ βίβλον ἀξίαν λόγου ἀνέκδοτον κατέχει ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Κυριακοῦ τῆς Σκήτης ταύτης, ἡ Ἰσχυρική τοῦ Προδρόμου Σκήτη τὸν διάσημον Χριστόφορον Προδρομίτην, ἡ τοῦ Εὐνοφῶντος Θεόκλητον τὸν Βυζάντιον, ἡ Λαύρα τὸν ὑμνογράφον Διονύσιον τὸν Ἀγιαρτεμίτην ἐν τοῖς κελλίοις αὐτῆς, ἡ τοῦ Ἐσφιγμένου τὸν θεολόγον ἀρχιμανδρίτην Θεοδώρητον, ἡ Σκήτη τῆς ἁγίας Ἀννης Διονύσιον τὸν Καλλιπολίτην, ἡ τοῦ Παντοκράτορος ἐν τοῖς κελλίοις αὐτῆς τὸν χαλκέντερον Νικόδημον Νάξιον, ἡ Σκήτη τῶν Καυσοκαλυβίων τὸν Νεόφυτον καὶ τὸν Ῥαφαήλ, ἡ τοῦ ἁγίου Δημητρίου τὸν γλωσσομαθῆ Θεσσαλονίκης Δαμασκηνόν, οὐ ἀνέκδοτοι ἐπιστολαὶ ἀποκινεῖται ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς τοῦ Εὐνοφῶντος ἱερᾶς Μονῆς, τέλος ἡ Λαύρα Κοσμᾶν τὸν Ἐπιδάυριον, Μακάριον τὸν Τρυγώνην, Εὐθύμιον τὸν Τραπεζούντιον καὶ τὸν ἡμέτερον Κύριλλον. Ἡ πλειὰς αὕτη τῶν λογίων μοναχῶν ὀφείλεται βεβαίως εἰς τὴν ὁμολογουμένην ἐπίδρασιν τῆς Ἀθωνιάδος Ἀκαδημίας, ἧς τὰ ἐρείπια, μέχρι δακρύων συγκεκινημένοι, ἐπεσκέφθημεν τῇ 20 Ἰουλίου ἔ. ἐ. ὁπότε ἐπανηγύριζεν ἡ ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων ἡρειπωμένη καὶ αὕτη Ἐκκλησία τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ.

Τοῦ Κυρίλλου τὸ ὄνομα πρώτην ταύτην φοράν δὲν ἀκούει ὁ κόσμος τῶν γραμμάτων, ἀλλὰ τὸ πρῶτον βεβαίως μαθαίνει τὴν χρονογραφίαν αὐτοῦ. Ὁ ἀκάματος Ζαβίρας ἀναφέρει πού, ἴσως καὶ διχοτομῶν, τὸν Κύριλλον, ἀλλὰ φαίνεται ἀγνοῶν τὴν διὰ στίχων πολιτικῶν χρονογραφίαν αὐτοῦ, καίπερ μὴ ὅλως ἀγνοῶν, καθότι ἐν τοῖς βίοις τῶν πατριαρχῶν Καλλινίκου Β' τοῦ Ἀκαρνᾶνος καὶ Κοσμᾶ Γ' τοῦ ἀπὸ Ἀλεξανδρείας παρεντίθησι στίχους, οὓς ἔχομεν ὑπ' ὄψιν ἐν τῷ πεμφθέντι ἡμῖν ἐξ Ἀθῶνος, ἐπιμελείᾳ τοῦ προηγουμένου καλοῦ καγαθοῦ Κοσμᾶ, ἀντιγράφῳ (1).

Ὁ Ζαβίρας ἀναφέρει δις τὸν Κύριλλον (2), μετὰ τινος ἐνδοιασμοῦ μήπως εἶναι ὁ διχοτομούμενος ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον,

(1) Ζαβίρας Νέα Ἑλλάς ἢ Ἑλληνικὸν θέατρον ἐκδοθὲν ὑπὸ Γ. Κρέμου. Ἀθήνησι 1872, βίος Καλλινίκου Β' σελ. 401 καὶ Κοσμᾶ σελ. 408.

(2) αὐτόθι σελ. 400 καὶ 401 προστιθεὶς «ἂν αὐτὸς ἦναι ὁ κατωτέρω οὐκ ἔχω εἰπεῖν.»

ὁ δὲ κ. Σάθας (1) ἐν τῇ Νεοελληνικῇ Φιλολογίᾳ ἀπαξ, ἀλλ' ἀμφοτέρω τὰ βιβλία, τὸ τε πρωτόγραφον καὶ τὸ ἀντίγραφον, ἀποκαλοῦσι *Πετραῖον*, περιπίπτοντα εἰς ὃ περιέπεσε λάθος καὶ ὁ γράψας *Ναύπλιος* ἀντὶ *Ναυπλιεύς* (2). Ὁ Κύριλλος βεβαίως δὲν ἐγεννήθη ἐν Ἀγίῳ Ὄρει, ἀλλ' ὑπάρχει δύσκολον ὅπως ἀνεύρη τις καὶ πληροφορηθῇ τίς ἡ πατρίς τοῦ δεῖνος ἢ δεῖνος Ἀγιορείτου μοναχοῦ, καθότι, ὡς σήμερον πολλοὶ, οὕτω καὶ τότε πολλοὶ οὐδὲμίαν ἐδέχοντο πατρίδα αὐτῶν ἢ τὸ ἱερὸν καταγώγιον, ἐν ᾧ ἐμόναζον. Ὁ τὸ προσκυνητάριον λ. χ. τῆς Λαύρας διὰ στίχων γράψας Εὐθύμιος μοναχός, καίπερ μετὰ δυσκολίας ὁμολογῶν ἑαυτὸν Μακεδόνα καὶ Τραπεζούντιον, μετριοφρόνως κρύπτει τὴν πατρίδα αὐτοῦ, τὸ πρότερον ὁμολογήσας λέγει:

Κωνσταντίνου εἰμι υἱὸς ἐξ εὐσεβῶν προγόνων
Ἐκ πόλεως δέ : Τραπεζοῦς παλαιῶν αὐτοχθόνων.

Πλὴν τώρα οἱ ἔμοι γονεῖς, πατρίς τε καὶ οἰκία
Δὲν εἶναι ἄλλη παρ' αὐτῇ ἡ Λαύρα ἡ ἁγία.
Καὶ διὰ χάριν τῆς ἐμῆς πατρίδος τῆς ἁγίας
Ἐγραψα ἤδη τὸ παρὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας (3).

Ὁ μακαρίτης Δημητρακόπουλος (4) ἐν ταῖς εἰς τὴν Νεοελληνικὴν Φιλολογίαν τοῦ κ. Σάθα προσθήκαις αὐτοῦ καὶ διορθώσεσι διορθοῖ τὸν Πετραῖον εἰς Πατρέα, ἐπόμενος τῷ ἡμετέρῳ φίλῳ κ. Σοφοκλεῖ Κ. Οἰκονόμῳ, μνεῖαν ποιουμένῳ (5) τοῦ Κυρίλλου Πατρέως καὶ τινος αὐτοῦ πονήματος καὶ μαρτυρίαν φέρων ὅτι «ἐν

(1) σελ. 406. ἐξεδόθη τὸ καλὸν πόνημα ἐν Ἀθήναις, ὡς γνωστὸν, ἔδε σελ. 607.

(2) αὐτόθι σελ. 610.

(3) Τὸ χειρόγραφον καλλιγραφικώτατα φιλοτεχνημένον ἀπόκειται ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Λαύρας, ἐκ δὲ τούτου δημοσιεύομεν ἐν τοῖς Ἀγιορειτικοῖς χειρογράφοις τοὺς ἀπὸ σελ. 1—11 χειργ. 63—82 καὶ 279—298 στίχους· οἱ ἀνωτέρω στίχοι εἰσὶν οἱ 143—148.

(4) σελ. 105—106. ἐξεδόθη τὸ τεῦχος ἐν Λειψίᾳ 1871 ἐκ σελίδων 119.

(5) Σ. Οἰκονόμου περὶ Μάρκου τοῦ Κυρίου Ἀθήνησι 1843. βλ. σελ. 34 ἐν ὑποσημ.

τῷ καταλόγῳ τῶν συνδρομητῶν τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ἀνθίμου Γαζῆ (τόμ. β'. σελ. 525) ὑπογράφεται οὕτως: ὁ ἀρχιμανδρίτης τῆς ἱερᾶς Λαύρας τῶν Πατρῶν (γρ. ὁ ἐκ Πατρῶν) καὶ ἐρμηνευτῆς τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως» φέρων τίτλον, ὃν ἀπένευμεν αὐτῷ βεβαίως ὁ διορθωτὴς ἢ ἀντιγραφεὺς τοῦ τῶν συνδρομητῶν καταλόγου.

Ποῦ ὁ Κύριλλος ἐσπούδασεν ἄγνωστον, ὥς καὶ πότε ἐγεννήθη· ἀλλ' ἀφοῦ ὁ Ζαβίρας λέγει ὅτι περὶ τὸ 1770 ἀκμάζων ἦν προηγούμενος τῆς Μεγίστης Λαύρας, καθὰ καὶ αὐτὸς οὗτος σημειοῖ ἐν τῇ χρονογραφίᾳ αὐτοῦ, δυνατὸν ἵνα παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ χρόνος τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίλλου ὁριστέος περὶ τὸ ἔτος 1730—35, ὅτε, ὥς καὶ μικρὸν μετὰ ταῦτα, κατὰ τὸ πολύτιμον περὶ τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν Σχολείων Σχεδιάσμα τοῦ κ. Ματθαίου Παρανίκα (1) ὑποφαίνονται ἔχνη Σχολείου. Ἀλλ' εἰ ἐν αὐτῷ τῷ Σχολείῳ ἐδιδάχθη ὁ Κύριλλος ἢ κατόπιν ἐν τῇ Ἀθωνιάδι Ἀκαδημίᾳ, ἄδηλον· βέβαιον ὅμως ὅτι ὁ Κύριλλος οὐδαμῶς μετεῖχεν εὐρείας ἢ ὅπως δῆποτε συστηματικῆς παιδείας.

Ὁ κ. Σοφοκλῆς Οἰκονόμος σημειοῖ ὅτι ὁ Κύριλλος ἐτελεύτησεν ἐν Βουκουρεστίῳ τῷ 1827, ὁ δὲ μακαρίτης Δημητρακόπουλος ὅτι ἐδίδασκεν ὁ φιλόπονος μοναχὸς αὐτόθι τῷ 1810, καίπερ μὴ ἀναφέρων τὴν πηγὴν, ἀφ' ἧς ἠρύσθη τὴν εἰδήσιν· ἄπορον ὅμως φαίνεται ἡμῖν πῶς ζῶν μέχρι τοῦ 1827 δὲν ἠδυνήθη νὰ διορθώσῃ τὴν χρονογραφίαν αὐτοῦ· ἄλλως τε ἀναλαβὼν νὰ γράψῃ ἱστορίαν μέχρι που τοῦ 1770, καθὰ ἐξ ἀρχῆς τοῦ χειρογράφου φαίνεται, προσέθηκεν εἴτα ἐτέρας τινὰς εἰδήσεις καὶ παρέτεινε τὴν χρονογραφίαν μέχρι τοῦ 1794, πλὴν ἂν δεχθῶμεν ὅτι ὁ ἀποθανὼν ἐν Βουκουρεστίῳ Κύριλλος Πατρεὺς τῷ 1827 ἕτερος ἦν παρὰ τὸν ἡμέτερον χρονογράφον.

Ἐὰν ἀφήσωμεν τὸν Δημητρακόπουλον, ὁ κ. Οἰκονόμος πρῶτος ἔγραψεν ὅτι ὁ Κύριλλος συνέγραψεν ὁκτὼ τόμους ποικίλης ἐρμηνείας εἰς τὴν ἱερὰν βίβλον τῆς Ἀποκαλύψεως, ἧς ἐρμηνείας

(1) σελ. 106. ἐξεδόθη τοῦ φίλου μεσαιωνοδίφου τὸ καλὸν ἔργον ἐν Κωνσταντινουπόλει 1867.

ἀντίγραφον ἢ αὐτόγραφον ὁ Δημητρακόπουλος εἶχεν ἀκούσει ὑπάρχον παρὰ τῷ γερουσιαστῇ Λυκούργῳ Λογοθέτῃ. Ἑρμηνείαν τοιαύτην ἀποδίδωσιν αὐτῷ ὁ Ζαβίρας καὶ τούτοις ἐπόμενος ὁ κ. Κ. Σάθας. Ὁ Ζαβίρας ὅστις παραδίδωσι τὸν Κύριλλον διαμένοντα μὲν περὶ τὸ 1803—4 ἐν Βουκουρεστίῳ, χρηματίσαντα δὲ προηγούμενον τῆς Λαύρας, ἀποδίδωσιν αὐτῷ ἐν ἑτέρον ἔργον, ἥτοι περὶ τῶν ἐν διαφόροις τόποις εὕρισκομένων πραγμάτων, ἡγουν ὑφασμάτων, καρπῶν, προστίθησι δ' ὁ κ. Σάθας μετὰλλων καὶ ἐτέρων ἐν σχήματι μελωδικῶν κανόνων. Ἀποδίδους αὐτῷ καὶ δύο ἕτερα πονήματα, ἥτοι Ἱστορίαν τῆς ἱερᾶς Λαύρας καὶ Ἱστορίαν διὰ στίχων πολιτικῶν μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάνου Ἀχμέτ. Ἀλλ' ἐπιτραπήτω ἡμῖν ἵν' ἀμφιβάλλωμεν περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπὸ τοῦ φίλου Σάθα ἀποδιδόμενων τῷ Κυρίλλῳ ἔργων, πλὴν ἂν ἐνόει τὸ πρωτότυπον, ἐξ οὗ οὗτος ἀντέγραψεν, ἱστορίαν τῆς Λαύρας (1) τὰς ἐνιαχοῦ τῆς χρονογραφίας ἀπαντωμένας περὶ τῆς Μονῆς ταύτης εἰδήσεις καὶ περὶ διαφόρων πραγμάτων κλ. ἔνστιχόν τινα ἀπαρίθμῃσιν τοιούτων πραγμάτων εὕρισκομένην ἐν τῇ χρονογραφίᾳ, περὶ τὸ τέλος, ὅπου ποικίλας ὁ φιλόπονος προηγούμενος ἐγκατέσπειρεν εἰς πεζὸν καὶ ἔμμετρον λόγον εἰδήσεις. Εἰς ἡμᾶς ἀπόκειται ἵνα λαλήσωμεν μόνον περὶ τῆς χρονογραφίας αὐτοῦ.

Ὁ Κύριλλος Λαυριώτης ὑπάρχει ὁ πρῶτος ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς Λαύρας καταστρώσας πλήρη κώδικα τῆς Μονῆς, ὥς, περιυναγαγὼν, κατέστρωσεν ἐν ἰδίῳ τεύχει τὰς ἐπιστολάς Νεοφύτου Μαυρομμάτου τοῦ τῆς Ἀρτῆς μητροπολίτου, περὶ οὗ καλὴν βιογραφικὴν πραγματείαν γράψας ἔπεμψε τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ ὁ κ. Ἀλέξανδρος Εὐμορφόπουλος, γραμματεὺς τῆς Ἀγιορειτικῆς τῶν Μονῶν Συνάξεως. Τὸ πνεῦμα καὶ ἡ τάσις καὶ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ Κυρίλλου ἦν ὅπως γράψῃ ἱστορικὰ ἀπομνημονεύματα, διὰ τοῦτο καὶ πρὸ τοῦ Κώδικος τῆς Λαύρας προέταξεν ὑπομνήματα ἀρκετὰ

(1) Καὶ ὁ φερέπικος γραμματεὺς τῆς Ἱ. Κοινότητος Ἀθῶν κ. Ἀλ. Εὐμορφόπουλος γράφει ἡμῖν ὅτι ἡ Ἱστορία τῆς Λαύρας σώζεται ἐν τῇ Λαύρᾳ, ἀλλ' ἡμεῖς δὲν εἶδομεν αὐτὴν καὶ φαίνεται συγχέων τοιαύτην ἱστορίαν πρὸς τὴν τοῦ Εὐθυμίου.

περίεργα περί τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως Ἀνθίμου Β', Διονυσίου Γ' καὶ Ἱερεμίου Γ' καὶ τῶν τριῶν τοῦ μακαρίου τέλους ἀξιωθέντων ἐν τῇ Λαύρᾳ. Ἐκ τῶν ὑπομνημάτων τούτων, ἀντιγραφέντων φροντίδι τοῦ ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ γεραροῦ ἀρχιμανδρίτου Βενιαμίν, παρατιθέμεθα τὸ περὶ τοῦ πατριάρχου Ἀνθίμου Β', ἔχον ὧδε :

Ὑπόμνημα περὶ τοῦ Πατριάρχου Ἀνθίμου.

«Οὗτος ἦν Κωνσταντινουπολίτης, εὐγενὴς ἐξ εὐγενῶν, καὶ πλουσιώτατος· ἔγινε δὲ μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως χρόνους πέντε, καὶ ὡς ἐνάρετος, δίκαιος καὶ εὐλαβὴς, μὴ ὑποφέρων τὰς διαφόρους συγχύσεις καὶ ἀδικίας τοῦ κόσμου, δοὺς παραίτησιν τῆς ἐπαρχίας του μετέβη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, μείνας ἐν τῇ πατρικῇ του οἰκίᾳ καὶ ἡσυχάζων μόνος μόνῳ Θεῷ προσευχόμενος. Ἐν δὲ τῷ 1623^ω ἔτει ἡ Ἱ. Σύνοδος προκρίνασα πάντων τοῦτον ἀνύψωσεν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον, ἄκοντα καὶ μὴ βουλόμενον, ὡς ἄτε μέγα κλέος ἔχοντα ἀρετῆς, καὶ τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ γένους, μᾶλλον δ' ἐνσεμνυνόμενον τῇ ἁκρᾷ ἡσυχίᾳ. Πεντήκοντα δὲ μόνον ἡμέρας πατριαρχεύσας ἐκουσίως παρητήθη, καὶ ἐλθὼν ἐνταῦθα διὰ τὴν ἡσυχάσῃ, εὗρε τὴν μονὴν κατὰ χρεων, τοὺς δὲ πατέρας διεσκορπισμένους ὧδε κακεῖσε, καὶ μόνον πέντε ἢ ἕξ ἐν αὐτῇ ἡσυχαστὰς ἐν πολλῇ πτωχείᾳ. Ὅθεν ἔκτισεν (ἢ ἔκτισαν) ἄλλην Λαύραν, ἄνωθεν τοῦ Κοιμητηρίου, καὶ συναχθέντες ἐν αὐτῇ τινες τῶν Λαυριωτῶν φυγάδες καὶ ἄλλοι ἰδικοὶ του, ἡσυχάζον ἐκεῖ· ἀντιδιεφέροντο ὁμῶς ἀναμεταξύ των ποῖοι καὶ τίνες νὰ προτιμῶνται, οἱ τῆς Μεγίστης ταύτης Λαύρας ἢ οἱ τῆς νέας ἐκείνης Λαύρας, καὶ πολλῶν σκανδάλων γενομένων, ἐπὶ τέλους συνεφώνησαν καὶ τὰ δύο μέρη, μετὰ τὴν γνώμην τοῦ Πατριάρχου Ἀνθίμου, καὶ ἐκρήμνισαν τὴν Λαύραν ἐκείνην καὶ ἦλθον ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῇ Μεγίστῃ Λαύρᾳ. Καὶ μετὰ καιρὸν ἡσυχάζων ἐνταῦθα ἐτελειώθη τῷ 1628^ω ἔτει.»

Ὡς ἐν τούτῳ οὕτῳ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς δύο ὑπομνήμασι καθὼς καὶ ἐν τῇ χρονογραφίᾳ αὐτοῦ, πολλάκις, περὶ διαφόρων πατριαρχῶν, ὡς θέλομεν εἰπεῖ κατωτέρω, καλὰς τινὰς καὶ πλείονας πα-

ρέχει πληροφορίας ἢ ὁ Δοσίθεος, ὁ Μελέτιος, ὁ Μαλαξὸς, ὁ Δωρόθεος, ὁ Βεντότης, ὁ Ὑψηλάντης, ὁ Μαθᾶς καὶ εἴ τις ἕτερος.

Ἡ δὲ διὰ στίχων ἱστορία τοῦ Κυρίλλου κατὰ λάθος ἔγραψεν, ἀμαρτύρως μάλιστα ὁ κ. Σάθας ὅτι λήγει εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Σουλτάνου Ἀχμέτ, οὔτε τοῦ Α' (1603—1617), οὔτε τοῦ Β' (1691—1695), ἀλλὰ μήτε καὶ τοῦ Γ' (1703—1730), ζήσαντος ἐπὶ τῶν Πατριαρχῶν Νεοφύτου Ε', Κυπριανοῦ, Ἀθανασίου Ε', Κυρίλλου Δ', Κοσμά Γ', Ἱερεμίου Γ' καὶ Παΐσιου Β'. Ἡ ἱστορία ἢ χρονογραφία τοῦ Κυρίλλου ἀρχεῖται μὲν ἀπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου καὶ φθάνει μέχρι αὐτῶν που τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπατᾶται ὁ νομίζων ὅτι εἶναι πολιτικὴ μόνον· ἥδη ὁ καλὸς Κύριλλος συνῆψεν αὐτῇ καὶ ἱστορίαν τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Στάχυος, καὶ τὴν ἱστορίαν ταύτην σκοπῶν ἵνα σταματήσῃ μέχρι τῆς πατριαρχείας Γαβριήλ Δ' τοῦ ἀπὸ Παλαιῶν Πατρῶν καὶ τῆς βασιλείας Ἀβδοῦλ Χαμίτ, παρέτεινε κατόπιν μέχρι τοῦ 1794, προσθεὶς τὰ ἕκτοτε γεροντικωτέρᾳ τῇ χειρὶ καὶ ἀμαυροτέρᾳ μελάνῃ. Αὐτὸς οὗτος μαρτυρεῖ τοῦτο ἐν τέλει τῆς ἱστορίας αὐτοῦ γράφων :

Ἦν δ' ὅτε ταῦτα πέπρακται ἔτος τὸ τοῦ Κυρίου

Τέταρτον, ἐνενηκοστὸν, ἐπτακοσιοστὸν τε

Καὶ χιλιοστὸν βέβαια καὶ πρώτη Ἀπριλίου.

Οὕτως ἡ ἱστορία τοῦ Κυρίλλου Λαυριώτου περιλαμβάνει τὴν ἐξιστόρησιν γεγονότων ἀπὸ τοῦ ΙΑ' σχεδὸν αἰῶνος μέχρι τέλους που τοῦ ΙΗ', ἐν δὲ τῇ ῥύμῃ τοῦ λόγου οὐδαμῶς σκέπτεται οὔτε περὶ ὁμοιοκαταληξίας οὔτε καὶ ὅπως δώσῃ τὰς αὐτὰς συλλαβὰς εἰς τὸν ἐπόμενον στίχον, ὅσας εἰς τὸν προηγούμενον. Μετὰ δὲ τὴν ἱστορίαν ἐκάστου Σουλτάνου παρατίθῃσιν, ὑπὸ τὸν τίτλον πόσοι σοφοὶ διέλαμψαν εἰς τούτους τοὺς χρόνους, ἐνστιχὸν ἀπαρίθμῃσιν λογίων ἀνδρῶν λαϊκῶν καὶ κληρικῶν οὐδεμιᾶς ὁμῶς ἀξίας. Ἀναφέρει ἐν ἐπισημειώσεσι πολλὰς περιέργους εἰδήσεις, καὶ ἡ χρονογραφία αὐτοῦ, πολιτικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ, περιλαμβάνει δεκακισχιλίους περίπου στίχους. Ἐκ ταύτης παρ' ἡμῖν ἀπόκειται ἀντίγραφον τῆς ἱστορίας τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν πατριαρχ-

χῶν, περιλαμβανούσης μόνης ταύτης 1096 στίχους καὶ ἀρχομένης:

Ὁ Μεμέτης τὸ λοιπὸν τῆς πόλεως κρατήσας,
Καὶ τὴν πόλιν βουλόμενος πολυάνθρωπον ἔχειν,
Ἐκέλευσεν, ἐπρόσταξεν ἀρχιερεῖς τοὺς τότε
Ἵνα πατριάρχην αὐτῶν ποιήσωσιν ἐννόμως.
Οἱ δὲ πρεπόντως ἔλαβον ἓνα ἄξιον ἄνδρα κτλ.

Ὡς καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις εἵπομεν, ἡ δικαιοδοσία τοῦ Θεοῦ λύει καὶ ἐξηγεῖ καὶ παρὰ τῷ Κυρίλλῳ πάντα τῆς πατρίου ἱστορίας τὰ γεγονότα. Διὸ καὶ δεικνύει τὴν ιδέαν αὐτοῦ ταύτην, ἐπικαλεῖται δὲ πολλάκις τὴν θείαν δίκην ἐπὶ τοὺς πρωτουργοὺς οἰασδῆποτε ἀνοσιουργίας. Οὕτω περὶ τῆς διαταγῆς ἐκείνης τοῦ νὰ κρημνισθῶσιν οἱ χριστιανικοὶ ναοὶ ἐξιστορῶν λέγει:

Καὶ ταῦτα μὲν χριστιανοῖς ὁ βασιλεὺς ἐποίει,
Μᾶλλον δὲ καὶ ὀρθότερον Ἰησοῦς ὁ Θεὸς μου.

Περὶ δὲ τοῦ θανάτου τοῦ Παχωμίου τοῦ ἀπὸ Ζυχνῶν καὶ Παρθενίου τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως γράφων λέγει, περὶ τοῦ πρώτου:

Οἱ δὲ.....τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας
Ἦλθον καὶ προσεκύνησαν, ἀλλὰ μὲ δόλον ἦλθον,
Ἐπειδὴ ἐφαρμάκευσαν (ὦ Ἰησοῦ, καθεύδεις;)
Τῷ φαρμάκῳ διέφθειραν (νυστάζει δίκη; φεῦ μοι!)

περὶ δὲ τοῦ Παρθενίου, ὅστις.....ἐποίμανεν

Ἐξ ἔτη μὲ σύνεσιν ὀρθῶς καὶ θεαρέστως·
Ἀλλ' ἔξωσεν ἐξώρισε καὶ τὸ ζῆν ὑπεξῆρε
Δηλητηρίῳ ἄλλος τις· πάλιν δίκη νυστάζει;

Ἀποκλαίει ὁ Κύριλλος τὰς ἐπὶ τὸ Γένος πεσούσας συμφορὰς μετὰ πατριωτικοῦ ἄλγους καὶ μικρὸν καὶ εὐκαταφρόνητον ἀποκαλεῖ που αὐτό· ἡ ἀμεροληψία ὅμως ὑπάρχει κύριος τοῦ ἡμετέρου χρονογράφου χαρακτήρ καὶ ἐπαινεῖ μὲν οὗτος τοὺς ἐπαινίου ἀξίους, καταφέρεται δὲ καθ' ὧν νομίζει αἰτίους τῶν τοῦ Γένους δεινῶν. Ἐγκωμιάζων τὸν πολὺν Σαμουήλ Α', μέμφεται τοῦ αἰοδίου Μελετίου τοῦ ἀπὸ Λαρίσσης, ὡς ἐνεργήσαντος τὴν πτῶσιν τοῦ Σαμουήλ.

Ὅθεν αὐτὸς (ὁ φθόνος) διήγειρε καὶ συνεργάτην ἔσχε
Μελέτιον Τενέδιον ὄντα τότε Λαρίσσης.
Οὗτος ἦν πολυτάλαντος καὶ φιλόδοξος λίαν.
Διὸ τοὺς μὲν φιλοκερδεῖς κατέπεισε χρυσίῳ κτλ.

εὔρεν ὅμως αὐτὸν, κατὰ τὸν Κύριλλον, ἡ θεία δίκη καὶ καταγγελθεὶς πρὸς τὸν ἄνακτα ἐρρίφθη εἰς εἰρκτὴν, ἀντ' αὐτοῦ δ' ἀνεβιάσθη

.....δὲ ἦν Θεσσαλονίκης
Θεοδόσιος ὄνομα μὴδὲν ὅλως γινώσκων,
Ἀλλ' ἦν δεσπότης ὄνομα, ζωγραφισμένος τάχα.

Νεωτέρας δὲ καὶ καινοφανεῖς εἰδήσεις παραδίδωσιν ἡμῖν καὶ περὶ τοῦ πατριάρχου Ἰωάσαφ τοῦ Κόκκα, οὗ τὴν γενειάδα ἀπέκοψεν ὁ Πορθητῆς, μὴ ἐπιτρέψαντος ὡς γνωστὸν τὸ ἄνομον διαζύγιον τοῦ πρωτοβεστιάριου Ἀμερούτζη(1). Καὶ ὅμως ὁ Κύριλλος ἄλλα λέγει· ἱστορῶν ὅτι ὁ Κόκκας, ἀηδιάσας τὰς ἔριδας τῶν κληρικῶν αὐτοῦ ἐρρίψεν ἑαυτὸν εἰς φρέαρ, ἀφ' οὗ ὅμως ἐξήχθη ζῶν, διηγεῖται ἀκολούθως ὅτι ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ προσκαλέσας ἡρώτα τὴν αἰτίαν

«Διατί σαυτὸν ἐρρίψας ἀσπλάγχχνως εἰς τὸ φρέαρ;
«Τάχα σὺ μόνος ἔπεςες ἢ σέκρήμνισεν ἄλλος;
Καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθηκε μὲ φωνὴν τρομασμένην,
«Ἐγὼ μόνος μου ἔπεσα χωρὶς τις νὰ ἡξεύρη,
«Συγχύσεις μὴ βουλόμενος μὴ θέλωντας θορύβους.
Ὁ βασιλεὺς δ' ὡς ἤκουσε τοιαῦτα ἐθυμώθη,
Καὶ λίαν τοῦτον ὕβρισε εἰς πρόσωπον ἐμπτύσας·
Εἶτα τούτου δραξάμενος μεγίστην γενειάδα,
Τὴν γενειάδα ἄπασαν ἐθέρισε μαχαίρα.

Τοιαύτη ἡ διὰ στίχων ἱστορία τοῦ Κυρίλλου Λαυριώτου. Ὁ Ζαβίρας εἶχεν ὑπ' ὅψιν χειρόγραφον ἀτελὲς καὶ ἀνακριβές, ἐξ οὗ παρέλαβε τὸ περὶ Καλλινίκου Ἀκαρνᾶνος παραμύθιον, ὅπερ πα-

(1) Μαλαξοῦ Πατριαρχικὴ Ἱστορία ἐν Turcogræcia σελ. 422. Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν σελ. 17. Μελετίου Ἀθηνῶν Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τόμ. Γ', σελ. 334. Μαθᾶ Κατάλογος Πατριαρχῶν σελ. 162. Δωροθέου Μονεμβασίας Χρονογράφος σελ. 422 κλπ.

έλαβε καὶ ὁ κ. Σάθας, παρ' οὗ δανεισθέντες καὶ ἡμεῖς ἐδημοσιεύσαμεν(1). Δείκνυται δὲ τὸ παρ' ἡμῶν λεγόμενον τοῦτο ἐξ ὧν περὶ τοῦ πατριάρχου Κοσμᾶ Γ' ἔγραψεν ὁ Ζαβίρας· καὶ τὸ μὲν ὑπ' αὐτοῦ καταχωριζόμενον χωρίον ἐκ τοῦ Κυρίλλου Λαυριώτου περὶ Κοσμᾶ ἔχει ὡς ἐξῆς·

Ὁ τότε δ' Ἀλεξάνδρειας ὑπάρχων Πατριάρχης,
Προσκήσει τῆς Συνόδου του καὶ τῶν πάντων τῇ γνώμῃ,
Ἀφείς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, γέγονε Πατριάρχης,
Κοσμᾶς οὗτος ὡς εἶπομεν Οἰκουμενικοῦ Θρόνου,
Καὶ ἐν αὐτῷ διήρκεσε εἰς πέντε ἔτη μόνα,
Καὶ εἴτα ἀνεπαύσατο καλῶς ἐπὶ τοῦ Θρόνου. (2)

Τὸ ἡμέτερον ὅμως χειρόγραφον ὑπάρχει ἀκριβέστερον καὶ σημειοῖ·

Τῆς Ἀλεξάνδρου δὲ Κοσμᾶς ὧν τότε πατριάρχης,
Προσκήσει τῆς Συνόδου τε καὶ τῇ γνώμῃ τῶν πάντων,
Ἀφείς τὴν Ἀλεξάνδρειαν γίνεται Οἰκουμένης.
Πλὴν ὅμως παρητήσατο μεθ' ὅλην διετίαν,
Καὶ ἔλαβε καὶ αὐθίς τε τὸν θρόνον τὸν οἰκεῖον.

Διὰ τοῦτο, τὸ ἀνακριβὲς τοῦ οὗ ὑπ' ὅψιν εἶχε χειρογράφου ὁ λαμπρὸς Ζαβίρας γινώσκων, προήχθη νὰ γράψῃ διορθῶν αὐτὸ, παρατηρῶν ὅτι οὔτε πέντε ἔτη, ἀλλὰ μόνον δύο διέμεινεν ἐπὶ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, ὅτι οὗτ' ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀνεπαύσατο, ἀλλ' ἐξώσθη αὐτοῦ, ἀποθανὼν ἐν Αἰγύπτῳ τῷ 1736, Νοεμβρίου 27, καὶ εἰς μαρτυρίαν φέρων τὸν Lequien, τὸν Βεντότην, τὸν Κομνηνὸν Ὑψηλάντην καὶ τὸν Δημήτριον Προκοπίου. Φαίνεται ὅτι ὁ Κύριλλος εἶχε γράψῃ ἅπαξ καὶ δις τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ, διορθώσας ἐν τοῖς πλείστοις, εἴτα δὲ προσθεῖς οὐ μόνον σημειώσεις ἐν τῷ τέλει, ἀλλὰ καὶ στίχους ἐν τῷ μέσῳ.

Τοσαῦτα σήμερον δυνατόν νὰ εἴπωμεν περὶ τῆς ἱστορίας ἣ χρονογραφίας τοῦ Κυρίλλου, ἥστινος πολλάκις θέλομεν μνησθῇ, τὸν δίκαιον ἀποδιδόντες ἔπαινον, προϊόντες ἐν ταῖς ἐπὶ τῆς μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐθνικῆς ἱστορίας μελέταις ἡμῶν, ὡς καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ

(1) Μ. Γεδεὼν Σημείωσις περὶ Καλλινίκου Β'. ἐν Κωνσταντινουπόλει 1872 σελ. 19.

(2) Ζαβίρας ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 408.

χρονογράφου, εὐτυχεῖς ὅτι ἐκ λήθης ἐσώσαμεν ἐν ὄνομα φιλοπόνοῦ λογίου καὶ εὐτυχέστεροι ἐὰν δυνηθῶμεν νὰ καταστήσωμεν τὸ ἔργον αὐτοῦ κοινὸν ἀνάγνωσμα παντί· ἀλλὰ καὶ εὐτυχέστατοι ἐὰν αἱ μικραὶ ἡμῶν ἔρευναι, τὰς ὁποίας ἐδόθη ἡμῖν ἀφορμὴ καὶ ἔξω τῆς Κωνσταντινουπόλεως νὰ ἐπεκτείνωμεν, μέχρι τῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρους, στεφθῶσιν ὑπὸ δικαίας ἀμοιβῆς, τῆς κοινῆς δηλονοῦν ἐπιδοκιμασίας.

Ἐγγραφον ἐν Κωνσταντινουπόλει, κατὰ Μάρτιον 1877.

Μ. ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ.

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΙΣ.

Διὰ τῆς ἱστορίας τοῦ Κυρίλλου οὐδαμῶς νομίζει ὁ ἐκδιδὼν ὅτι πληροῖ κενὰ τοῦ χρονικοῦ διαστήματος τῆς μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐθνικῆς ἱστορίας, οὐχ ἥττον πιστεύει ὅτι εἰς τὰς οἰκοδομὰς οἱ κτίσται μόνον μεγάλους λίθους δὲν μεταχειρίζονται, ἀλλὰ καὶ λιθάρια· ἡμεῖς μίαν ἀλήθειαν γινώσκομεν ὅτι καὶ ἐκ θύμου καὶ ἐκ πεύκης λαμβάνει ἡ μέλισσα τὸν διὰ τὸ μέλι αὐτῆς χυμὸν, ἐκ δὲ τῶν πολλάκις ἐσφαλμένων χρονολογιῶν τοῦ Κυρίλλου ὀρμώμενοι συνετάξαμεν συγκριτικὸν χρονολογικὸν πίνακα τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν Πατριαρχῶν, ὅπου ἐσημειώσαμεν καὶ τὰς ἡμετέρας διορθώσεις, ἐπὶ τῇ βάσει ὀκταετῶν ἐρευνῶν τῶν τε πατριαρχικῶν Κωδίκων, τῶν Κωδίκων τοῦ Κριτίου καὶ ἰδιαιτέρων σημειώσεων, αἱς ἠρύσθημεν ἀπὸ χειρογράφων καὶ ἐπιστολῶν. Πλεῖον φῶς ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν Πατριαρχῶν θέλουσιν ἐπιχέει αἱ ὑπὸ τίτλον ΚΥΡΙΑΛΟΣ ΛΟΥΚΑΡΙΣ ἱστορικαὶ ἡμῶν ἔρευναι.

Οἱ λύχνοι φωτίζουνσιν, ἀλλὰ θέλουσι ἔλαιον, ἡ προθυμία δὲ τοῦ πνεύματος ἐπιρρώνυται ἀργυρίῳ. Ἀλλως ἡ φιλοπονία τοῦ λογίου ἐξ ἅπαντος θνήσκει φθίνουσα καὶ μαραινομένη.

Συμπληρωτική προσθήκη εἰς τὰ περὶ τοῦ βίου
τοῦ Κυρίλλου.

Ὁ ἐλλόγιμος κ. Σοφοκλῆς Κ. Οἰκονόμος, μαθὼν ὅτι ἐκδίδεται ἐν τῷ Ἀθηναίῳ τὸ τοῦ Κυρίλλου Χρονικόν, ἔδωκεν εἰς τὴν διεύθυνσιν τούτου τὰς ἐξῆς περὶ Κυρίλλου πληροφορίες, ἃς ἀσμένως προσθέτομεν ἐνταῦθα εἰς συμπλήρωσιν τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Γεδεών ἀνωτέρω ρηθέντων.

«Ἐν τῷ περὶ Μάρκου τοῦ Κυρίου κτλ. σελ. 34 σημειῶ τὰ ἐξῆς: «Κυρίλλου τοῦ Πατρώος (γ) κτλ.

»(γ) Τούτου κεῖνται χειρόγραφοι 8 τόμοι ποικίλης ἐρμηνείας εἰς τὴν ἱερὰν βίβλον τῆς Ἀποκαλύψεως. Ἐτελεύτησεν οὗτος τῷ 1827 ἐν Βουκουρεστίῳ.»

»Ταῦτα ἔγραψα κατὰ τὰς πληροφορίες, τὰς ὁποίας μοὶ ἔδωκεν ὁ Λυκοῦργος Λογοθέτης, ὅστις εἶχε καὶ τὸ χειρόγραφον τῆς ἐρμηνείας τῆς Ἀποκαλύψεως. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ γέροντος Λυκοῦργου ἐπώλησεν ὁ τούτου υἱὸς Ἀλέξανδρος τῷ Παγώνη, ποιμενάρχῃ Ναυπλίας. Τί δὲ ἀπέγεινε τὸ χειρόγραφον μετὰ τὸν τοῦ Παγώνη θάνατον ἀγνοῶ. Μετὰ δὲ τὴν ἐκδοσιν τῆς περὶ Μάρκου διατριβῆς ἠγόρασά παρὰ τοῦ παλαιοβιβλιοπώλου Πουλῆ χειρόγραφόν τι, ἐν ᾧ περιέχονται λόγοι ἐκκλησιαστικοὶ ἀνωνόμου τινὸς συγγραφέως, οὗς ἀντέγραψεν αὐτὸς ὁ Κύριλλος, προσθεὶς ἐν τέλει αὐτῶν τὰδε περὶ ἑαυτοῦ·

αψπζ' Ἰανουαρίου κή.

Σπουδῇ Κυρίλλου σὺν Θεῷ δεδοκί.

ἔρωτα θερμὸν ὧδέ πως ἀντεγράφη.

Ὅσοι δὲ ταύτην τὴν βίβλον διελθόντες

μέμνησθέ μου, λίσσομαι, τληπαθοῦς ὄντος·

πατρίς δέ μοι πέφυκεν Ἀνδρέου τάφος,

τοῦ πρωτοκλήτου τῶν σοφῶν Ἀποστόλων. κτλ.

Ἐν δὲ τῷ ἐξωφύλλῳ τοῦ περικαλύπτοντος τὸ χειρόγραφον πινακιδίου ἀναγινώσκονται γεγραμμένα ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς, τῆς γραφάσης τὸ χειρόγραφον ὅλον, ταῦτα·

«Καὶ τόδε κτῆμα ἐμοῦ Κυρίλλου ἱερομονάχου τοῦ ἐκ Λαύρας τῆς ἐν Πελοποννήσῳ.»

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΧΡΟΝΙΚΟΝ.

Ὁ Μεσμέτης τὸ λοιπὸν τῆς πόλεως κρατήσας καὶ τὴν πόλιν βουλόμενος πολυάνθρωπον ἔχειν, ἐκέλευσεν, ἐπρόσταξεν ἀρχιερεῖς τοὺς τότε ἓνα πατριάρχην αὐτῶν ποιήσωσιν ἐννόμως.

Οἱ δὲ πρεπόντως ἔλαβον ἓνα ἄξιον ἄνδρα, ἀριστίνδην, σοφώτατον, πρακτικὸν ἐν τοῖς πᾶσι τοῦτον κοινῶς ἐψήφισαν, ὡς ἔθος καὶ ὡς νόμος, τοῦτον ἐχειροτόνησαν βαθμηδὸν, κατὰ νόμους, κατὰ πάντα τοὺς θεσμοὺς, κανονικῶς, ἐννόμως,

10 καλῶς ἀποκατέστησαν Πόλεως πατριάρχην.

(1453 ἀ. Χ.) ΓΕΝΝΑΔΙΟΝ λεγόμενον ΣΧΟΛΑΡΙΟΝ τοῦ πίκλην.

Λαβόντες τοῦτον ἔπειτα ἀρχιερεῖς οἱ τότε, ἀπήρσαν παρέστησαν τὸν νέον Πατριάρχην πρὸς αὐτὸν Αὐτοκράτορα τὸν μέγαν Μεσμέτην.

15 Οὗτος ἰδὼν ἠγάπησε τὸν Πατριάρχην τοῦτον καὶ εὐθὺς τούτῳ δέδωκεν αὐτὸς ὁ Μεσμέτης ῥάβδον ἀργυρᾶν τιμαλφῇ καὶ ἵππον καλὸν ἓνα, ἥγουν ἓνα μπαστούνιον ἀσημένιον μὲ σμάλτον, ἔπειτα τούτῳ δέδωκε καὶ ἓνα καλὸν ἄτι,

20 καὶ γρόσια πεντακόσια, καὶ οὕτω τὸν εὐχέθη.

»Νὰ ᾗσαι Πατριάρχης σὺ, κεφαλὴ τῶν βασιλέων, καὶ μὲ ὀγοῦρι κάλλιστον καὶ μὲ καλὴν εὐτυχίαν· ἥξευρε πῶς σὲ ἀγαπῶ καὶ φίλον μου σὲ ἔχω. Τοῦτον δ' ὁμοῦς ἐζήτησεν αὐτὸς ὁ Μεσμέτης

25 ἵνα σαφηνίσῃ αὐτῷ Χριστιανῶν τὴν πίστιν.

Καὶ λοιπὸν ὡς σοφώτατος ὁ Πατριάρχης οὗτος, (καλῶς γὰρ ἐξηκρίβωτο τὰς τρεῖς μεγίστας γλώσσας Ἀραβικὴν, Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Λατινικὴν τε) σοφώτατα μετέφρασεν ἀρίστη ἐν ἐκθέσει

30 τὸ σύμβολον τῆς πίστεως, Χριστιανῶν τὴν πίστιν,

- εἰς γλῶσσαν τὴν Ἀραβικὴν, σοφῶς, ἀπαρμιλλῶς,
καὶ πρὸς αὐτὸν ἀνήνεγκε τὸν μέγαν Μεσεμέτην·
ὁ δὲ ἰδὼν ἐθαύμασε τὴν σοφίαν τὴν τούτου.
Οὗτος δὲ ὁ Γεννάδιος, ὡς σοφὸς Πατριάρχης,
35 ἐποίμανεν ὡς ἄριστα Χριστοῦ τὴν κληρουχίαν.
τύπος πᾶσι γενόμενος εἰς πάντα τὰ πρακτέα,
διδάσκων τε καὶ νουθετῶν τοὺς πάντας θεαρέστως·
ἦν γὰρ οὐ μόνον λόγιος καὶ στωμύλος τὸ λέγειν,
οὐδὲ μόνον διδακτικὸς καὶ καταπείθων τοὺς πάντας,
40 οὐδὲ μόνον φιλόσοφος σχήμασιν ἱματίων,
ἀλλὰ τὸν σοφὸν δεικνύουσιν ἐν τοῖς ἔξωθεν μόνους,
ὥσπερ ἡ πλάτανος αὐτὴ κομπῶσα φύλλοις μόνους,
καὶ θεωρία μείζονι καὶ ἔξω εὐπρεπείᾳ,
οὐδὲ μᾶλλον σεβάσμιος τὰ ἔξω μόνον ταῦτα,
45 ἀλλὰ καὶ πάσης χάριτος Πνεύματος Παναγίου
πεπλουτηκῶς, καὶ ἔμπλεως σοφίας θεοσόφου,
ἐλεήμων, μειλίχιος, ταπεινός τε καὶ πρᾶος,
ἅπερ σαφῶς παρίστησι τοῦ Θεοῦ τὸν ἐργάτην.
Ἀλλ' ἐὰν καὶ ἐτύγχανε τοιοῦτος, οἷος ἔδει,
50 καὶ τὰ πάντα θαυμάσιος, ἔργοις τε καὶ τοῖς λόγοις,
καὶ τοὺς πάντας ὑπερνικῶν πράξει καὶ θεωρίᾳ,
ἀλλ' οὐκ ἤθελε παντελῶς, οὐκ ἔστεργε τὴν δόξαν,
οὐδὲ τὸν θρόνον ἠθέλεν, ἀλλὰ τὴν ἡσυχίαν·
ὅθεν παραιτησάμενος πόλιν τε καὶ τὸν θρόνον,
55 ἐν ἐπτὰ μόλις ἔτεσι μόνους πατριαρχεύσας,
πάντα παραιτησάμενος, ὥχετο ἡσυχάσων
εἰς τὰς Σέρρας, ἐν τῇ Μονῇ τῇ τοῦ Θεοῦ Προδρόμου.
Ἡ Σύνοδος δὲ ἔπειτα, βία τε καὶ προσκλήσει,
ἡγούμενον τὸν ἄριστον Μονῆς τῶν Ξανθοπούλων
(1460) ΙΣΙΔΩΡΟΝ ὀνόματι ἔθεσε πατριάρχην,
61 καλῶς χειροτονήσαντες ἐν τάξει τε καὶ νόμῳ
καὶ τῷ βασιλεῖ ἔπειτα προσάξαντες ἐντίμως·
ὅνπερ ἰδὼν ὁ βασιλεὺς ἡγάπησεν ὡς λίαν,
καὶ ῥάβδον αὐτῷ δέδωκε, ποικίλην καὶ ὡραίαν,

- 65 καὶ γρόσια πεντακόσια ἐπευξάμενος λίαν.
Ὅς προστὰς τῷ θρόνῳ καλῶς εἰς ἐπτὰ μόνον ἔτη,
πρὸς Θεὸν, ὃν ἐπόθησε, χαίρων λίαν ἀπῆλθεν.
Ἦν δὲ τὰ πάντα ἄριστος, διδακτικὸς, στωμύλος,
μονοχίτων, ἀπέρिटτος, νηφάλιος καὶ νῆστις,
70 ὅσιος ἀνὴρ, κόσμιος, πρᾶος καὶ συμπαθὴς τε.
Ἡ Σύνοδος δὲ ἔπειτα ἔθεσεν εἰς τὸν θρόνον
διδακτικὸν διδάσκαλον, ἀπολίτευτον τᾶλλα
(1467) ΣΩΦΡΟΝΙΟΝ ΣΥΡΟΠΟΥΛΟΝ Κωνσταντινουπολίτην
ἄπρακτον καὶ ἀμέριμνον, ἄφροντιν τῶν πρακτέων·
75 διόπερ μετὰ ἔτος ἐν, ἐξώσαντες τοῦ θρόνου,
ἀντὶ αὐτοῦ ἐτέλεσαν, ἔθεσαν εἰς τὸν θρόνον
ΙΩΑΣΑΦ λεγόμενον, δειλόψυχον, τὸν ΚΟΚΚΑΝ,
τὰ θεῖα δ' ὄντα ἄριστον, ἀσκητὴν καὶ σπουδαῖον.
Διὸ ἐποίμανε καλῶς Χριστοῦ τὴν Ἐκκλησίαν,
80 ἡσυχὸς ὢν, ἀπέρिटτος, μόνῳ Θεῷ προσέχων.
Διὸ μὴ φέρων ταραχὰς, ὡς φιλήσυχος λίαν
καὶ σφόδρα δειλοκάρδιος, εἰς φρέαρ ἐγκρεμνίσθη,
μάταιος ὢν, ἀνόητος, καὶ νήπιος ὢν γέρων,
ὅνπερ μόλις ἀνήγαγον μισοαποθαμμένον.
85 Ὁ βασιλεὺς δ' ὡς ἤκουσε τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο,
τοῦτον παραστησάμενος, μὲ ἐκπληξιν ἠρώτα
»Διατί σου τὸν ἔρριψας ἀσπλάγχχνως εἰς τὸ φρέαρ;
»τάχα σὺ μόνος ἔπεσες, ἢ σ' ἐγκρέμνισεν ἄλλος;
καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη με φωνὴν τρομασμένην
90 »Εγὼ μόνος μου ἔπεσα χωρὶς τις νὰ ἡξεύρη,
»συγχύσεις μὴ βουλόμενος, μὴ θέλωντας θορύβους.
Ὁ βασιλεὺς δ' ὡς ἤκουσε τοιαῦτα ἐθυμώθη
καὶ λίαν τοῦτον ὕβρισεν, εἰς πρόσωπον ἐμπτύσας·
εἶτα τούτου δραξάμενος μεγίστην γενειάδα,
95 τὴν γενειάδα ἅπασαν ἐθέρισε μαχαίρᾳ·
καὶ μετὰ σφοδρᾶς προσταγῆς ἐπρόσταξε νὰ μείνῃ
Πατριάρχης, σὰν ὁποῦ ἔναι μεγαλόψυχος λίαν.
Ἐποίμανεν οὖν ἔπειτα ἐν ἡσυχίᾳ πλείστη

- τὴν θείαν ποίμνην τοῦ Χριστοῦ ὁ δειλόψυχος οὗτος.
 100 Ὁ πονηρὸς δ' οὐκ ἔφερε βλέπειν τὴν ἡσυχίαν
 τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἤγειρε θορύβους.
 Καὶ γὰρ εἰς Ἀγᾶς μέγιστος, ἀγαπῶν τινα κόρην,
 πρὸς γάμον αὐτὴν ἤθελε τοῦ λαβεῖν εἰς γυναῖκα.
 Ἀλλ' ὁ Πατριάρχης αὐτὸς δὲν ἐσυγχώρει ὅλως,
 105 κόρη ποτὲ χριστιανή, χριστιανῶν γονέων,
 ἀπελθεῖν εἰς ἀβάπτιστον πρὸς γάμου κοινωνίαν.
 Διὸ ἐξώσθη παρευθὺς πόλεως καὶ τοῦ θρόνου,
 καὶ ἀντὶ αὐτοῦ γέγονε ψήφῳ πάσης Συνόδου
 (1471) ΜΑΡΚΟΣ τις πᾶσιν ἄριστος, Κωνσταντινουπολίτης,
 110 πρῶτος πατὴρ καὶ ἡσυχος, διδακτικὸς, στωμύλος.
 Οὗτος λοιπὸν ἐποίμανε καλῶς καὶ θεαρέστως
 τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ εἰς ἓνα μόνον χρόνον·
 μόνοις γὰρ οὐκ ἠρέσκετο, οὐκ ἄρεστός ἐφάνη
 αὐτοῦ βίος ὁ ἐνθεὸς ἀγίοις τοῖς μεγάλοις.
 115 Διὸ τοῦτον μὴ στέργοντες, κατηγόρησαν τοῦτον
 πρὸς βασιλέα τὸν Σουλτὰν ὡς ξεχασμένος τάχα
 ὑπάρχει καὶ εὐρίσκεται πατριάρχης ὁ Μάρκος·
 ὁ δὲ Σουλτὰν ἐπρόσταξε νὰ κάμουν ὄνπερ θέλουν.
 Τοῦτο μαθόντες οἱ Λαῖοι, ἰσχύοντες τῷ τότε,
 120 δόντες φλωρία χίλια τῷ Σουλτὰν Μεσεμέτῃ,
 ἔπεισαν καὶ κατέπεισαν αὐτὸν τὸν βασιλέα
 καὶ μὲ βίαν ἐπρόσταξε τὴν σύνοδον τὴν πᾶσαν,
 καὶ οὕτως οὖν ἐποίησαν ἕτερον Πατριάρχην
 (1472) ΣΥΜΕΩΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΙΟΝ ἄριστόν τινα ἄνδρα·
 125 Οὗτος ἦν κ' ἐγνωρίζετο ὡς λειμὼν τῶν χαρίτων,
 Παράδεισος κηπεύσιμος νάμασι θεοβρύτοις·
 ἀλλ' ὅμως πάλιν ἔρρευσεν τὸ ρόδον πρὸ τῆς ὥρας.
 Οἱ γὰρ τῆς Συνόδου προὔχοντες, λογάδες ἱεράρχαι
 οἱ μὲν τὸν Μάρκον ἤθελον, οἱ δὲ τὸν Συμεῶνα·
 130 ὅθεν οὖν μάχαι μέγισται ἠγέρθησαν ἀθρόον
 εἰς ὅλους τοὺς χριστιανούς, μᾶλλον εἰς τοὺς ἁγίους.
 Ταῦτα Μαρία βλέψασα, ἡ μήτηρ τοῦ κρατοῦντος,

- ἔρχεται πρὸς τὸν υἱὸν καὶ τοῦ ζητεῖ μιὰν χάριν·
 ὡς μήτηρ λέγει πρὸς αὐτὸν, παμφίλτατε υἱέ μου,
 135 Μπαγιαζίτη βασιλεῦ, οἱ βασιλᾶδες ὅλοι,
 ὅλοι διεμοιράσθησαν εἰς δύο μέρη πάντες,
 ἄλλοι τὸν ἓνα θέλουσι κι' ἄλλοι πάλιν τὸν ἄλλον·
 ἀλλ' ἵνα ἡσυχάσωσι τὰ δύο μέρη ταῦτα,
 ἄλλο πρόσωπον κάμε τοὺς ποιμένα Πατριάρχην,
 140 ἓνα φίλον μου ἄνθρωπον, τὸν καὶ πνευματικόν μου.
 Λάβε καὶ σὺ τσικίνια ὡς δύο χιλιάδες,
 καὶ ταῦτα ἐξοδίασε ὅπως θέλεις, υἱέ μου,
 εἰς τιμὴν καὶ ὑγείαν μου ἐμένα τῆς μητρός σου.
 Ἐπείσθηκεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ λόγια ταῦτα,
 145 καὶ τὸν Φιλιππουπόλεως τὸν φίλον τῆς Μαρίας
 ὁ Σουλτὰν ἀναδείκνυσιν εὐθέως Πατριάρχην,
 (1474) ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ ὄνομα, ἥπιον, ἄριστον ἄνδρα.
 Ἐξ ἔτη δὲ ποιμάναντα τὸν θρόνον θεαρέστως
 συκοφαντοῦσιν ἔπειτα εἶναι συντετμημένον,
 150 ὡς ἐξωμόσαντά ποτε ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ.
 Ὅθεν δὴ συνηθροίσθηκε Σύνοδος ὡς μεγίστη,
 λέγοντες ὡς οὐκ ἤθελον ἀσεβῆ πατριάρχην.
 Αὐτὸς δὲ ἐφανέρωσε τὰ κρύφια τοῦ μέλη
 ἐμπρὸς εἰς τὴν Σύνοδον, φανερώς εἰς τοὺς πάντας,
 155 ὅτι οὐδόλως γέγονε μηδέποτε τοιοῦτος·
 ὑπάρχων δὲ διάκονος, ὡς εἰκοσιπεντούτης,
 τοὺς θεῖους ἐπεκαλέσατο μεγίστους Ἀποστόλους,
 ἵνα τοῦτον λυτρώσωσι πολέμου τῆς πορνείας·
 ὅθεν τοῦτον ἐλέησαν φανέντες τοῦτο ὄναρ,
 160 μαράναντες, ξηράναντες τὰ κρύφια τοῦ μέλη.
 Ταῦτα λέγων ὁ πάνσεπτος Διονύσιος οὗτος
 ἐκ τῆς Συνόδου ἔξεισιν εὐφραινόμενος, χαίρων,
 καὶ ἀπελθὼν ἡσύχασεν ἐν τινι μονυδρίῳ,
 Κοσφηνίτσα δὲ λέγεται καὶ εὐρίσκεται ἔτι
 165 ἐν Μακεδονίᾳ καλῶς τοῦ Δράμας ἐπαρχία.
 Τούτου δ' ἀναχωρήσαντος πόλεως καὶ τοῦ θρόνου,

- ἡ Σύνοδος καὶ ἔπειτα προσεκάλεσε πάλιν
 (1480) ΣΥΜΕΩΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΙΟΝ τὸν ἄριστον ἐκεῖνον,
 δοῦσα καὶ τὰ τσικίνια τὰς δύο χιλιάδας.
 170 Καὶ οὗτος μὲν ἐποίμανε τὸν θρόνον θεαρέστως
 εἰς ἔτη τρία ἡμισυ ὁ ἄξιος μυρίων·
 ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς ὁ βάσκανος, ὁ τὰ καλὰ βασκαίνων,
 ἐφθόνησεν, ἐβάσκανε τὴν θεῖαν κληρουχίαν,
 πείθει τινὰ κακόβιον, τρισβάρβαρον, ἀχρεῖον,
 175 Σέρβον κακὸν καὶ κάκιστον, φαυλόβιον, ὀργίλον.
 Οὗτος διδούς τῷ βασιλεῖ ὁμολογίας γράμμα
 ὑπόσχεται ἐξάπαντος ἵνα δώσῃ φλωρία
 προσθήκης πεντακόσια, ἐὰν τοῦτον ποιήσῃ
 πατριάρχην τῆς πόλεως, οἰκομενικοῦ θρόνου.
 180 Πείθεται τούτοις ὁ κρατῶν, ἐξώρισεν εὐθέως
 τὸν Συμεὼν τὸν ἄριστον, τὸν κάλλιστον ἐκεῖνον,
 καὶ ποιμενάρχην δείκνυσι τὸν βάρβαρον τὸν ΣΕΡΒΟΝ
 (1484) ΡΑΦΑΗΛ τῷ ὀνόματι, αἵσχιστον ὑπὲρ πάντας.
 Ἦν δὲ οὗτος ὁ Ῥαφαήλ σκαιὸς τις καὶ ἀγροῖκος,
 185 τρισβάρβαρος, ἀγράμματος, καὶ λίαν οἰνοπότης.
 Οὗτος λοιπὸν ὁ μάταιος, ἐξαρχος τῶν μεθύσων,
 οὐκ ἠδυνήθη πώποτε ἐκ τῆς οἰνοφυλίας
 μίαν ὥραν ἵνα σταθῇ στήν θεῖαν λειτουργίαν·
 ἐκ δὲ τῆς μέθης τῆς πολλῆς ἡ ποιμαντικὴ ράβδος
 190 ἐκ τῆς χειρὸς του ἔπεσε τῇ Πέμπτῃ τῇ μεγάλῃ
 ἐν τῇ θυσίᾳ τῇ φρικτῇ παρόντος καὶ τοῦ πλήθους·
 ἡ ράβδος δ' ὅταν ἔπεσεν εὐθὺς καὶ συνετρίβη,
 ἔπεσεν ἅμα καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς ἀκράτου μέθης.
 Ἦλθεν ὁμῶς ὁ καιρὸς, ἦλθεν ἡ προθεσμία
 195 ἵνα πληρώσῃ ἅπαντα τὰ φλωρία ἐκεῖνα,
 τὰ φλωρία, ἃ ἔταξεν ἵνα πατριαρχεύσῃ.
 Αἰτεῖ, ζητεῖ ὁ βασιλεὺς τ' ἀργύρια συντόμως,
 οὐδὲν ἔχει ὁ Ῥαφαήλ, οὐδὲ ὀβολὸν ἔχει.
 Λοιπὸν, τί τὸ μετέπειτα, τί δὲ τὸ μετὰ ταῦτα;
 200 Τῇ φυλακῇ ἐγκλείεται, δεσμεῖται χειροπέδαις,

- ἐκεῖθεν δὲ ἐξάγεται περινοστεῖ τὴν πόλιν,
 χεῖρας, πόδας, αὐχένα τε δεσμούμενος ἀλύσοις·
 ἦν δὲ θέαμα πάνδημον ἀλλόκοτον τοῖς πᾶσι
 Πατριάρχης τῆς πόλεως οὕτω γεγεννημένος·
 205 αἰτεῖ, ζητεῖ ἀργύρια μετὰ κλαυθοῦ καὶ θρήνων,
 ἀλλ' οὐδὲ λεπτὸν δέδωκεν οὐδεὶς τότε ἐκεῖνῳ.
 Ὅθεν ἐναποκέκλειστο τῇ φυλακῇ ὁ τάλας,
 ἐν ᾗ τὴν βάρβαρον ψυχὴν ἀπέρριψεν ὁ ἄφρων.
 Σοφὸς δέ τις διδάσκαλος ἐν Κωνσταντινουπόλει
 210 ὑπῆρχε πάντα ἄριστος καὶ κῆπος τῶν χαρίτων·
 οὗτος δὲ ἐκεκόσμητο ἀξία Ἐκκλησιάρχης·
 τοῦτον πᾶσα ἡ Σύνοδος ἔβαλε Πατριάρχην,
 (1485) ΜΑΞΙΜΟΝ τῷ ὀνόματι, ἄριστον, ἀριστίνδην,
 ἄνδρα ὄντα πανάριστον, κήρυκα εὐσεβείας,
 215 δοῦσα τὰς δύο ἡμισυ χιλιάδας φλωρία.
 Οὗτος ὑπῆρχε φίλτατος καὶ αὐτῷ τῷ κρατοῦντι,
 ἤξευρε δὲ καλώτατα Ἀραβικὴν τὴν γλῶσσαν,
 Ἑβραϊκὴν, Λατινικὴν, Ἑλληνικὴν ἀρίστως,
 ἦτο δὲ καὶ ἐνάρετος καὶ ἅγιος τὰ πάντα,
 220 καὶ ὅσα ποτὲ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Θεὸν οὗτος,
 ἅπαντα ταῦτα ἔλαβεν ὡς τοῦ Θεοῦ οἰκεῖος·
 ἀλλὰ καὶ γυναῖκά τινα ἀφωρισμένην οὔσαν,
 τυμπανιαίαν, ἄλυτον, δεδεμένην θεόθεν,
 ἐσυγχώρησεν, ἔλυσεν εὐχαῖς ἱλαστηρίοις
 225 ὡς λίαν ἐξακούεσθαι τὰς ἀρμονίας ταύτης
 ὀπηνίκα ἐλύοντο, παρόντος τοῦ Σουλτάνου
 καὶ τῶν ἐν τέλει πάντων τε εἰς τοῦτο ἀφιγμένων.
 Τοῦτο πολλὰ ἐθαύμασαν, ἐξέστησαν οἱ πάντες,
 ὁ βασιλεὺς δ' ἐβόησεν ἐκθαμβηθεὶς μεγάλως·
 230 «Θαυμαστὴ τῶν χριστιανῶν ἡ πίστις, ἡ θρησκεία.
 Οὗτος δ' ἔτη μονώτατα εἰς ἐξ πκτριαρχεύσας
 ἀπέδυσσε πρὸς τὸν Θεὸν Ἀγγέλοις τοῦ συλλάμψαι.
 Ἡ Σύνοδος δ' ἐστήριξεν, εἰδήσει τοῦ κρατοῦντος,
 Πατριάρχην σεβάσμιον, ἔνθεον ποιμενάρχην,

- (1491) ΝΗΦΩΝΑ σοφώτατον, ἅγιον Θεσσαλονίκης,
 236 ἄνδρα Πελοποννήσιον, θαυμάσιον τὰ πάντα,
 διδακτικὸν διδάσκαλον ἐν πᾶσιν, ἀριστίνδην·
 ποιμαίνων δὲ πραότατα, ὡς σοφὸς πατριάρχης,
 εἰς ἔτη δύο ἡμισυ, ἐκβάλλεται τοῦ θρόνου,
 240 ἐπεὶ δὲ ἐβούλετο τελείως νὰ ἀφήσῃ
 τοῦ πρὸ αὐτοῦ τὰ ἅπαντα καὶ τὴν περιουσίαν
 τοῦ Μαξίμου τοῦ πρὸ αὐτοῦ ὁ κρατῶν διαρπάσαι.
 Ἐκδιώξας λοιπὸν αὐτὸν πόλεως καὶ τοῦ θρόνου
 τὴν Σύνοδον ἐπρόσταξε περὶ Διονυσίου.
 245 Ὅθεν ὁ Κλῆρος παρευθὺς, δυνάμει τοῦ Σουλτάνου,
 μὲ τιμὴν προσεκάλεσε καὶ μὲ φιλοφροσύνην
 (1494) ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ τὸν πρῶτον, τὸν ἄριστον ἐκεῖνον.
 Οὗτος ὡς ἀνὴρ ἄριστος πάλιν πατριαρχεύσας,
 ὡς κάλλιστα καὶ πρᾶξ τε νοουθετῶν καὶ διδάσκων
 250 εἰς ἔτη δύο ἡμισυ, παρητήσατο μόνος,
 διὰ τὸ γῆρας τὸ βαθὺ καὶ τὴν ἀδυναμίαν,
 καὶ ἀπελθὼν ἡσύχασεν ἐν φίλῃ ἡσυχίᾳ.
 Εἶτα ἡ θεία Σύνοδος ἐπρόκρινεν ἐνθέως
 (1497) ΜΑΞΙΜΟΝ ἅγιον Σερόφω· Ἀγιορείτην ὄντα.
 255 Οὗτος λοιπὸν ἐποίησεν ἐν τῇ Πατριαρχείᾳ
 ἐπ' ἔτη ἑξ μονώτατα καὶ μόνος παρητήθη,
 μὴ βουλόμενος σκάνδαλα ἀλλ' ἡσυχίαν πλείστην.
 Ἡ Σύνοδος δὲ ἔπειτα ἔθεσαν εἰς τὸν θρόνον,
 προσκλήσει, ἱεσία τε, τιμῇ, καὶ εὐλαβείᾳ
 (1503) ΝΗΦΩΝΑ τὸν πανσέβαστον τὸν πρῶτον λέγω πάλιν.
 261 Οὗτος οὖν καὶ ἐδίδασκεν, ἐσυμβούλευε πάντας,
 ὅθεν καὶ πᾶσι φίλτατος χριστιανοῖς ἐδόκει·
 μόνοι δ' ὅμως οἱ κληρικοὶ, ἄστοργοι οὗτοι μόνοι!
 Ὅθεν ψευδῶς ἐπλάσαντο κατηγορίας πλείστας,
 265 ἅπερ βλέπων ὁ θαυμαστὸς καὶ θεῖος Πατριάρχης
 μόνος του παρητήσατο, παραίτησε τὰ πάντα
 καὶ παρευθεὶς ἡσύχασε ἐν ὄρει τῷ τοῦ Ἁθω,
 ἔτος δὲ ἐν μονώτατον διαρκέσας τῷ θρόνῳ.

- Ἡ Σύνοδος δὲ ἔπειτα, τιμῇ καὶ σπουδῇ πάσῃ
 270 ἐντίμως προσεκάλεσεν, εἰδήσει τοῦ κρατοῦντος,
 (1504) ΙΩΑΚΕΙΜ περιδοξόν, τὸν ἅγιον τὸν Δράμας,
 ἅπασι θαυμαζόμενον καὶ ἐπαινούμενόν τε.
 Νέος ὥραϊος, ἄμεμπτος· ἦν δὲ τριακοντούτης·
 Χρηστὸς, ἐπιεικέστατος, ἀπλοῦς, διδακτικὸς τε,
 275 παράδεισος κηπεύσιμος, πλήρης ὦν τῶν χαρίτων.
 Οὗτος, εἰδήσει τοῦ Σουλτάν καὶ γνώμῃ τῆς Συνόδου,
 ἐπορεύθη καλῶτατα εἰς πᾶσαν Ἰβηρίαν,
 εἰς τὰς Γκιουρτσίας δηλαδή, εἰς τοὺς ἐκεῖ πριγκήπους,
 ὅνπερ ἐδεξιώσαντο, ἐδέχθησαν ὡς ἔδει
 280 οἱ Ἰβηρίας ἄρχοντες σὺν ἅπαντι τῷ κλήρῳ
 καὶ δέδωκαν, ἐχάρισαν καὶ βοήθειαν πλείστην·
 καλῶς δ' ἐπανακάμψαντα εἰς τὸν οἰκεῖον θρόνον
 παντελῶς δὲ τὸν ἄφησαν οἱ ἅγιοι τοῦ κλήρου·
 ὅθεν καὶ παρητήσατο τὴν πόλιν καὶ τὸν θρόνον,
 285 καὶ ἀπελθὼν ἡσύχασεν ἐν φίλῃ ἡσυχίᾳ.
 (1505) ΠΑΧΩΜΙΟΣ δὲ ἔπειτα ὁ Ζιχνῶν εἰς τὸν θρόνον
 τῇ Συνόδῳ προσκέκληται μέγα ὄνομα ἔχων.
 Ἐχέφρων ἦν καὶ σύννους τε, διδακτικὸς ὡς λίαν.
 Χρόνον δ' ἕνα μονώτατον προστάς ἐπὶ τὸν θρόνον
 290 ἀδίκως ἐξορίζεται πόλεως καὶ τοῦ θρόνου,
 (1506) ΙΩΑΚΕΙΜ δὲ αὐθὶς τε καὶ δεύτερον ἀνέβη
 κ' εἰς Πογδανίαν ἅπεισιν ἕνεκα βοηθείας·
 ἀλλ' οὐκ ἐδέχθη παντελῶς οὐδὲ νὰ τὸν ἰδοῦσι,
 διὰ τὸ ἀκατάστατον τὸ τῆς πατριαρχείας.
 295 Ὅθεν, λύπης ἀνάπλεως, μετέστη τῶν προσκαίρων,
 Ἡ Σύνοδος δὲ αὐθὶς τε, σὺν τιμῇ τῇ πρεπούσῃ,
 (1507) ΠΑΧΩΜΙΟΝ ἐκάλεσε τὸν θαυμάσιον ἄνδρα.
 Μὴ φέρων ὅμως παντελῶς τὸ ἀνύποιστον χρέος
 (χρυσὸν τὸν πολυτάλαντον, τὸ βαρύτατον χρέος,
 300 ὅπερ ἐπεφορτίσθηκεν ὁ πολύζηλος θρόνος
 πατριαρχείας ἕνεκα αἰτιῶν πολλῶν ἄλλων·
 οὐκ ἦν γὰρ οὐδ' ἠκούετο ἕως τότε τελείως

- τὸ μὴρὶ τὸ λεγόμενον, οὐ ζητεῖται, οὐκ ἄλλο,
οὐδὲ ἦν ἐμβατικήα τοῦ μαμωνᾶ τὰ τέκνα,
305 ἀλλὰ πάντες ἐτρέφοντο τῇ ἐλεημοσύνῃ
τῶν χριστιανῶν πάντοτε οἱ ἀρχιερεῖς τότε.)
Μὴ φέρων λοιπὸν παντελῶς τὸ ὑπέρογκον χρέος
ὁ ἄριστος Παχώμιος ἀριστίνδην ἐκεῖνος,
εἰς Βλαχίαν, Μολδόβαν τε σπουδαίως ἀφικνεῖται
310 τῆς βοηθείας ἕνεκα τοῦ πολυκλαύστου θρόνου.
Ἐκεῖ οὖν καλῶς δεξιωθείς καὶ λαβὼν πολλὰ πλεῖστα
εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν χαίρων ἔρχεται τότε.
Ὡς δ' οὗτος παρεγένετο καὶ εἰς τὴν Σηλυβρίαν,
ἐπῆγαν ἐκεῖ, ἔτρεξαν μικροί τε καὶ μεγάλοι
315 νὰ προσκυνήσουν ἅπαντες τὸν θεῖον Πατριάρχην·
οἱ δὲ ἅγιοι κληρικοὶ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας
ἦλθον καὶ προσεκύνησαν, ἀλλὰ μὲ δόλον ἦλθον,
ἐπειδὴ ἐφαρμάκωσαν (ὦ Ἰησοῦ, καθεύδεις;)
τῷ φαρμάκῳ διέφθειραν (νυστάζει δίκη; φεῦ μοι!).
(1512) Μαθὼν δὲ ταῦτα ἅπαντα ὁ ἅγιος Ἰωαννίνων
321 σπεύδει ταχέως, ἔρχεται μάλα πολλὰ σπουδαίως
εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ὅπου τὸ κράτος ἦτον,
ἅπεισι καὶ παρίσταται καὶ τὸ εἰωθὸς δίδει
τῷ Σελίμῃ τῷ βασιλεῖ, διατρίβοντι ἔνθα,
325 καὶ πατριάρχης γέγονε τῶν πάντων ἀγνοούντων·
ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ τὸ ὄνομα, σεβάσμιος τὴν θέαν.
(1521) Ἦν δὲ ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ ἄλφα, φῖ, κάππα, ἄλφα.
Ἐννέα οὖν ποιμάναντος τὴν Ἐκκλησίαν ἔτη
τοῦ Θεοκλήτου· τούτου δὲ, δεινῶς αἰτιαθέντος
330 ἐπὶ σαρκικοῖς πάθεσι, καὶ κακῶς τεθνηκότος,
ἡ παναγρία Σύνοδος προβάλλεται εὐθέως
ποιμένα πατριάρχην τε τὸν ἄξιον, ἀξίως,
(1526) ΙΕΡΕΜΙΑΣ ἄριστον, τὸν ἅγιον Σοφίας.
Ἦν δὲ οὗτος γαλήνιος, ὡς ἡδύς τε καὶ πρᾶος,
335 διδακτικὸς, σεμνόβιος, εὐλαβέστατος λίαν·
χάριν δὲ προσκυνήσεως τοῦ Ζωοδόχου Τάφου

- εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἐλθόντος πολλῷ πόθῳ,
ἡ Σύνοδος καθίδρυσεν ἕτερον πατριάρχην
(1524) ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΝ τινά, Σωζουπόλεως ὄντα,
340 προσθήκην πεντακόσια δόντες χρυσᾶ φλωρία.
ΙΕΡΕΜΙΑΣ δὲ μαθὼν, ἀκούσας τὰ συμβάντα,
πέμψας μετεκαλέσατο ἐκεῖ τοὺς πατριάρχας,
τὸν Ἀντιοχείας φημί καὶ τὸν Ἀλεξανδρείας,
σὺν τῷ Ἱεροσολύμων ὄντι ἐκεῖ τῷ τότε.
345 Πάντα ἐξετραγώδησε, τοὺς εἶπε τὰ συμβάντα,
τὰ τῆς Συνόδου λέγω σοι τὰ κακῶς πεπραγμένα.
Ἀκούουσι ταῦτα οἱ τρεῖς, ἀλγοῦσι τὴν καρδίαν,
ὅθεν συλλειτουργήσαντες ἀφορίζουσι τοῦτον
τὸν παρχβάτην, τὸν μοιχὸν, τὸν λύσαντα τὸν νόμον.
350 Μετὰ ταῦτα δὲ ἔπειτα, ἀπάρας ἀπ' ἐκεῖθεν
Ἱερεμίας ὁ κλεινὸς ὁ θεῖος ποιμενάρχης
ἦλθε καὶ ἐπανέκαμψεν εὐοδοθεὶς ἐν τάχει
ἵστον Γαλατᾶν καὶ κάθηται περισκοπῶν τὸ μέλλον.
Τότε ὁ χριστεπώνυμος λαὸς ὁ τοῦ Κυρίου
355 παμπληθεὶ τε συνέτρεξαν πρὸς αὐτὸν τὸν κρατοῦντα,
βοαῖς, φωναῖς καὶ δάκρυσι πρὸς οἶκτον ἐκκαλοῦντες,
Ἱερεμίαν λέγοντες θέλομεν πατριάρχην·
ἅπερ ἰδὼν καὶ θαμβηθεὶς σουλτὰν Σουλεϊμάνης
ποιμένα τοῦτον τῷ λαῷ δίδωσι καὶ πατέρα.
360 Τότε ὁ θρόνος ἔβλεψε τὸν ἴδιον ποιμένα,
τότε καὶ πόλις ἅπασα τὸν ἴδιον πατέρα·
ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ βάσκανος ὁ καὶ ἀνθρωποκτόνος
κλύδωνα μέγαν ἤγειρε κατὰ τῶν χριστωνύμων·
ἡ σύγκλητος γὰρ τῶν Τουρκῶν, ριτζάλιδες, ἀγάδες,
325 κατίδες, καζασκέριδες, μετὰ τῶν γιανιτσάρων
ἀλλήλοις ἐσυμφώνησαν συμφωνίαν κακίστην,
ῥητὴν ἡμέραν θέμενοι τέλος τῆς συμφωνίας,
μὲ γνώμην βεβαιότατα αὐτοῦ τοῦ βασιλέως,
νὰ κατασφάξουν δηλαδὴ πάντας τοὺς χριστωνύμους
370 καὶ ἐκκλησίας τὰς αὐτῶν ἐκ βάρων ἀνατρέψαι.

- Ἐμαθε ταῦτα μυστικῶς ὁ θεῖος ποιμενάρχης
 Ἱερεμίας ὁ σοφός, πρὸς τὸν Θεὸν προστρέχει,
 νηστεiais καὶ δεήσεσι δηλῶσαι τὸ πρᾶκτέον·
 ἅπαντας δ' οὖν τοὺς ἀρχιερεῖς μεθ' ἑαυτοῦ λαμβάνει,
 375 πρὸς τὸν ἑπαρχον ἄπεισι, πρὸς τὸν βεζύρην λέγω,
 παρακαλοῦσι, δέονται θερμοῖς δάκρυσιν πάντες
 ἵνα ποιήσῃ ἔλεων τούτοις τὸν βασιλέα
 καὶ φείσῃται χριστιανῶν μηδὲν ἡδίκηκότων.
 Ὁ βασιλεὺς δ' ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ βεζύρου
 380 πρὸς ἔλεος ἐγύρισε καὶ εὐσπλαγχνίσθη τότε·
 ἐπρόσταξε δὲ παρευθὺς, μηδεὶς τῶν ὁμοπίστων
 βλάβειν ἢ φονεύσειν ποτὲ χριστιανὸν οὐδένα.
 Καὶ ταῦτα μὲν ὁ βασιλεὺς χριστιανοῖς ἐποίει,
 μᾶλλον δὲ καὶ ὀρθότερον Ἰησοῦς ὁ Θεός μου.
 385 Ὁ δὲ ποιμενάρχης αὐτὸς θεῖος Ἱερεμίας
 τοὺς χριστιανούς ἅπαντας ἐκκλησιάσας τότε
 Θεῷ δόξαν ἀπέδωκε, τῷ φωτίσαντι τοῦτον
 τὰ πρᾶκτέα βουλευσασθαι καὶ ταῦτα ἐκτελέσαι.
 Ὡς δὲ τοῦτον ἠνάγκασεν ἡ φύσις πάντως τότε
 390 δοῦναι τὸν χοῦν τοῦ σώματος τῇ γῇ τῇ δανεισάσῃ
 καὶ πρὸς Θεὸν μεθίστασθαι τὸν μύστην τῆς Τριάδος
 (1539) ἐν θῆτα καὶ τῷ λάμβδα τε ἐν φῖ καὶ ἐν τῷ ἄλφα
 ἡ Σύνοδος ἐψήφισεν ἄξιον ποιμενάρχην
 ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ ἑπειτα, τὸν τῆς Νικομηδείας,
 395 ἀπλοῦν ἄνδρα καὶ ἡπιον, διδασκτικὸν καὶ πρᾶον,
 οὐπερ καταφρονήσαντες ἀπλότητος οἱ Τοῦρκοι
 κατέβασαν, κατέσπασαν σταυρὸν τὸν μέγαν, ὄντα
 σημεῖον τὸ πασίδηλον τὸ τῆς πατριαρχείας.
 (Ταύτην τὴν ἐκκλησίαν δὲ τὸ ὄν πατριαρχεῖον
 400 οἱ πάλαι μὲν ὠνόμαζον Παμμακάριστον ταύτην,
 τσαμίον δὲ ὑπάρχει νῦν, τὸ Φετιῆ τσαμίον·
 κεῖται δὲ τοῦτ' ὡς ἔγγιστα τοῦ ἄλλου τοῦ τσαμίου,
 τοῦ μεγάλου, τοῦ θαυμαστοῦ, τοῦ σουλτάν Μεεμέτη).
 Οὗτος δ' ὁ Διονύσιος ἀπλούστατος ὑπάρχων

- 405 καλῶτατα ἐποίμανε συμβουλαῖς διδασχαῖς τε
 τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἐπ' ὀκτὼ ὅλα ἔτη
 καὶ ἄπεισι πρὸς Κύριον ληψόμενος τὰ γέρα.
 ΙΩΑΣΑΦ δ' ἐδέξατο, τῇ ψήφῳ τῆς Συνόδου,
 (1547) ὁ Ἀδριανουπόλεως Οἰκουμένης τὸν θρόνον.
 410 Οὗτος ἦν καὶ ἐφαίνετο ὁρώμενος τοῖς πᾶσιν
 ἀνὴρ ῥήτωρ, λόγιος, στωμύλος, εὐφραδὴς τε,
 πρὸς τούτοις ἐγνωρίζετο θαυμάσιος εἰς ὅλους,
 ἐπεὶ δὲ καὶ ἐγίνωσκεν εἰς ἄκρον τὰς τρεῖς γλώσσας,
 Περσικὴν καὶ Ἀραβικὴν καὶ τὴν Τουρκικὴν ταύτην,
 415 μὲ γλώσσαν καὶ μὲ γράμματα, ἀρίστως κατὰ πάντα,
 πρὸς δὲ καὶ μεγαλόδωρος ἐφαίνετο τοῖς πᾶσι,
 φιλότιμος, σεβάσμιος, θεωρατικὸς λίαν.
 Οὗτος τοῖς δώροις ἔπεισε καὶ στωμύλοις τοῖς λόγοις
 τὸν βασιλέα Σουλεῖμάν καὶ ἑπαρχον βεζύρην,
 420 διὰ νὰ μὴ λαμβάνωσι τέσσαρας χιλιάδας
 φλωρία, ἀλλὰ μόνον τρεῖς εἰς τὴν πατριαρχεῖαν·
 πλὴν οὗτος κεκαθήρηται σιμωνιακὸς ὥσπερ·
 ὅθεν ἔδωσεν ἅπαντα ἔμπροσθεν τῆς Συνόδου,
 ὅσα ἐπῆρεν, ἔλαβεν ἀδίκως, παρανόμως·
 425 εἶτα τοῦτον ἐδίωξαν πόλεως καὶ τοῦ θρόνου.
 Τότε δὲ ἐγνωρίζετο ΓΕΡΜΑΝΟΣ πατριάρχης
 ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ πόλεως τῆς θείας καὶ ἁγίας.
 Οὗτος πρῶτος ἐφεύρηκε καὶ ἐποίησε πρῶτος
 ἐλέους περιήγησιν καὶ ἐλεημοσύνης.
 430 Καθαιρεθέντος τούτου δὲ τοῦ Ἰωάσαφ τότε
 θεία ἡθροίσθη Σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει.
 Αὕτη πάντας ἐκάθηνεν, ἀφώρισε τοὺς πάντας
 σιμωνιακῶς πράττοντας τὰ τῆς ἱερωσύνης.
 Αὕτη τὸν Καισαρείας τε ἔθεσε πατριάρχην
 (1565) ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΝ, τὸν ἀριστον πράξει καὶ θεωρίᾳ.
 436 Οὗτος ταῖς βίβλοις ἔχαιρε, ταῖς βίβλοις ἐνετρύφα.
 Οὗτος ἡσύχαζε ζῶν ἡσυχον, μονοτρόπον,
 πρᾶος ὑπάρχων, ἡσυχος, μόνῳ Θεῷ προσέχων.

- Ἡσυχίας δὲ ἕνεκα μονοτρόπου τε βίου,
 440 αὐτὸς ἐκὼν παρήτῃται τοῦ πολυσάλου θρόνου
 καὶ ἀπελθὼν ἡσύχασεν ἐν ἀποκρύφῳ τόπῳ,
 πατριαρχεύσας ἅπαντα ἑπτὰ μόνα τὰ ἔτη.
 Τούτου δ' ἀναχωρήσαντος κρυφίως λάθρα, τότε
 ἡ Σύνοδος τετίμηκε τὸν ἄξιον ἀξίως
 (1572) ΙΕΡΕΜΙΑΝ παρευθὺς τὸν ἅγιον Λαρίσσης.
 446 Οὗτος ἄριστος ἦν ἀνὴρ, πρᾶος καὶ φιλοσώφρων·
 οὗτος ἐλθὼν ἡσπάσατο τὴν χεῖρα βασιλέως,
 τὴν ἐπιοῦσαν παρευθὺς, οὕτω γὰρ ἦν τὸ ἔθος.
 Οὗτος μεγάλην ἔλαβε πρόνοιαν καὶ φροντίδα
 450 ἵνα ἀεὶ κηρύττεται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου
 ἐν πάσαις ταῖς ἐπισκοπαῖς, εἰς ὅλα τὰ χωρία,
 εἰς ὅλους τοὺς χριστιανοὺς Οἰκουμενικοῦ θρόνου·
 ἐντεῦθεν ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ Ὁρθοδοξία
 τὸν πλατυσμὸν ἐλάμβανε, ἐπληθύνετο σφόδρα,
 455 ἔχαιρον οἱ ὀρθόδοξοι ἔχοντες διδασκάλους,
 ἐσκίρτων οἱ ἀρχιερεῖς λαοῦ τῇ εὐταξίᾳ,
 ἅπαντες συνηγάλλοντο τῷ θείῳ ποιμενάρχῃ,
 τῷ πρᾶφ καὶ ἀκτήμονι, ἱλαρῷ καὶ σπουδαίῳ,
 διδακτικῷ, εὐσπλάγχυνῳ τε, ὡς Παῦλος θεσμογράφει·
 460 Οὗτος ἀντέγραψε σοφῶς, συνετῶς ἀπεκρίθη
 τοῖς Βέλγοις, Κελτογάλλοις τε, τοῖς Λουθηροκαλβίνοις,
 τρεῖς ἐπιστείλασιν αὐτῷ περὶ Ὁρθοδοξίας.
 Τούτῳ τῷ θείῳ καὶ λαμπρῷ μεγάλῳ ποιμενάρχῃ
 ἐκομίσθη, ἐφέρθη τε κειμήλιον, ὡς δῶρον,
 465 Πιλάτου ἡ ἀπόφασις ἡ κατὰ τοῦ Κυρίου
 ἐβραϊκοῖς ἐν γράμμασι μεμβράναις γεγραμμένη.
 Ἀλλὰ καὶ οὗτος ὁ κλεινὸς θεῖος Ἱερεμίας
 ἐκὼν τοῦ θρόνου ἀφεθεὶς ἀπῆλθεν ἡσυχάσων.
 Συνόδου δὲ προσκλήσει τε καὶ γνώμῃ τοῦ κρατοῦντος
 (1579) ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ ἐπάνεισι καὶ αὖθις εἰς τὸν θρόνον·
 471 ἀλλὰ τοῦτον ὁ θάνατος μετὰ δεκαμηνίαν,
 ἀφῆρπασε, μετέθηκε πόρρωθεν τῶν θορύβων.

- Αὖθις δ' ὁ λύχνος τέθειται πάλιν εἰς τὴν λυχνίαν
 (1579) ΙΕΡΕΜΙΑΣ ὁ πολὺς, μέγας ποιμὴν καὶ θεῖος,
 475 κοινῇ τῇ προσκλήσει τε καὶ βίᾳ τοῦ κρατοῦντος.
 Ποιμαίνων δὲ ἐστήριζε τὰ λογικὰ ἀρνία
 κομίζων ταῦτα πάντοτε εἰς χλόην ψυχοτρόφον,
 οἷα ποιμὴν πανάριστος, οὐ μὴν ὡς μισθωτός τε.
 Ὁ δὲ κρατῶν τότε ἄριστος Σουλτάν Μουράτ ὁ Μέγας,
 480 βουλόμενος τῷ ἱκανὸν ποιῆσαι Παχωμίῳ
 καὶ νὰ πληρώσῃ θέλωντας τὸν Παχώμιον τοῦτον,
 ὑπάρχοντα παιδαγωγὸν ἄριστον κατὰ πάντα,
 ἔτι δὲ καὶ διδάσκαλον Ἀχμέτη τοῦ υἱοῦ του
 εἰς φιλοσοφίαν αὐτὴν καὶ εἰς γεωμετρίαν,
 485 βασιλικῷ βρυχίσματι δείκνυσι πατριάρχην
 (1583) ΠΑΧΩΜΙΟΝ τὸν Λέσβιον, τὸν ῥήτορα ἐκεῖνον.
 Ἱερεμίαν δὲ αὐτὸν ἐδίδωξεν ἐξώσας
 καὶ ἔπεμψεν ἐξόριστον εἰς τὴν Ῥόδον τὴν νῆσον·
 ἀλλὰ καὶ τὸν Παχώμιον ἡ Σύνοδος ἡ θεία
 490 μετ' οὐ πολὺ ἐδίδωξε, τῇ βίᾳ τοῦ κρατοῦντος,
 καὶ ἀντ' αὐτοῦ εἰσήνεγκε, τῇ γνώμῃ τοῦ κρατοῦντος,
 (1585) ΘΕΟΛΗΠΤΟΝ τὸν μέγιστον, τῆς φύσεως τὸ θαῦμα,
 τὸν τῆς Φιλιππουπόλεως ὄντα μητροπολίτην,
 τὸν μέγιστον, τὸν ὑψηλὸν, λίαν ἑτερομήκη,
 495 τὸν θάμβος παρεχόμενον ἅπασι τοῖς ὁρώσι,
 μορφῆς σεβασμιότητι καὶ μελῶν εὐρυθμίᾳ·
 ἔφριξαν, ἐξεπλάγησαν, ἠπόρησαν οἱ πάντες,
 ὁπόταν τοῦτον ἔβλεψαν οἱ τῆς βουλῆς ἀγάδες·
 ἔκθαμβος δὲ ἐγένετο ὁ βασιλεὺς σὰν εἶδε
 500 τὴν τόσπην ὠραιότητα, τοῦ σώματος τὸ ὕψος,
 πρὸ πάντων δὲ καὶ ἔπειτα τὴν λαμπρὰν γενειάδα,
 τὴν φωνὴν τὴν ἡδύλαλον, τὴν τερπνὴν στωμυλίαν,
 κ' ἤκουσε τὴν διάλεκτον, τὴν τουρκικὴν σοὶ λέγω,
 τελείαν τε καὶ καθαρὰν, μετ' εὐφραδείας μᾶλλον.
 505 Ἐφριξε καὶ ἠπόρησεν, ἡ εὐλαβήθη μᾶλλον,
 καὶ τὸν Θεὸν ἐπέκραξε, μεγίστῃ ἀπορίᾳ.

- Ἀλλὰ τοῦτον ἐφθόνησεν, ἐδάσκησεν ὁ χρόνος
 ἐν σαρκικοῖς παθήμασι, δικαίως ἢ ἀδίκως,
 καὶ ὡς ῥόδον ἐξέκοψεν ἀνθηρὸν καὶ ὥραϊον,
 510 εἰς δεκατρεῖς ποιμάναντα μῆνας καλῶς τὸν θρόνον.
 Τρίτον δὲ αὖθις τέθειται τὸ φῶς εἰς τὴν λυχνίαν·
 (1586) λέγω σοι τὸν πανεύφημον, θεῖον ΙΕΡΕΜΙΑΝ.
 Οὗτος, εἰδήσει ἄνακτος τοῦ τότε αὐταρχοῦντος,
 εἰς Μοσχοβίαν ἄπεισι διὰ ἔλεος τότε,
 515 σὺν δυσὶν ἀρχιερεῦσί τε τοῦ θρόνου Οἰκουμένης.
 Ἐκεῖ ἐδεξιώθη τε καὶ ἐφιλοτιμήθη
 παρὰ πᾶσι τοῖς ἄρχουσι καὶ βασιλεῖ Ῥωσσίας,
 καὶ Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ κατεκόσμησε λίαν·
 πρὸς τούτοις δὲ ἐδίδαξε, διευθέτησε πάντως,
 520 βασιλέα Θεόδωρον, τὸν Μέγαν Ἰαννοβίκην·
 καὶ ἅπαντας τοὺς ἄρχοντας τοὺς ὑπὸ χεῖρα πάντας,
 ἀρχιερεῖς θεόφρονες, ιερέας, μονάστας,
 τούτους πάντας ὑπάρχοντας εὐσεβεστάτους λίαν
 συνέτισεν, ἡγάθυνεν, ὡς θέμις καὶ ὡς πρέπον·
 525 εἰς τὴν Ῥωσσίαν δὲ ἐκεῖ εὐθέως διατρίψας
 εἰς ἔτη πάντα τέσσαρα, ἐπανέκαμψεν αὖθις·
 Πατριαρχεύσας δὲ καλῶς πεντεκαίδεκα ἔτη,
 χρέος κοινὸν ἐπλήρωσε τὸ φυσικόν, ὡς πρέπει.
 Ἡ Σύνοδος δ' ἐν Πνεύματι Θεοῦ τῷ Παναγίῳ
 (1601) ΜΑΤΘΑΙΟΝ τότε προῦκρινεν ἄξιον ποιμενάρχην,
 531 μητροπολίτην πέλοντα ἤδη Ἰωαννίνων.
 Ἦν δ' οὗτος πατὴρ ἡσυχος, ἀπέριττος, ἀκτῆμων,
 μόνῳ Θεῷ βουλόμενος αἰεὶ ζῆν καὶ συνεῖναι.
 Ὅθεν δὴ κατεφρόνησαν τοῦτον τῆς ἡσυχίας
 535 οἱ δυνάσται οἱ ἀδικοί, οἱ πάντα τολμηταί·
 διὸ, τὴν Παμμακάριστον λαβόντες ἐκκλησίαν,
 τὸ μέγα καὶ σεβάσμιον τότε πατριαρχεῖον,
 ἐτούρκεψαν, ἡσέβησαν, ἐποίησαν τζαμίον.
 Ἦν δ' ὅτε ταῦτα πέπρακται ἔτος τὸ τοῦ Κυρίου
 540 εἰς τὸ ἄλφα, χι', ἄλφα τε ἐπὶ τοῦ Μεσμέτη.

- Καὶ λοιπὸν οἱ χριστιανοί, μετὰ τοῦ Πατριάρχου,
 ἐκεῖθεν τότε φεύγοντες, ἦλθον εἰς τὸ Φανάρι,
 λέγω τὸ Διπλοφάναρον, ὅπου ἦν ἐκκλησία,
 καὶ θεῖον Μοναστήριον γηραιῶν καλογράδων
 545 ὀνόματι τιμώμενον Ἀγίου Γεωργίου.
 Σμικροτάτῃ δ' ἐτύγχανεν αὕτη ἡ Ἐκκλησία,
 καὶ χθαμαλῇ, καὶ ταπεινῇ τῶν πασῶν σμικροτέρᾳ·
 ἐκεῖθεν οὖν διώξαντες ταύτας τὰς καλογραίας
 ἐκεῖ ἔθεσαν, ἔστησαν, τὸ νῦν Πατριαρχεῖον,
 550 καὶ μεθ' ἑαυτῶν ἔφερον ἐκ τῆς Παμμακαρίστου
 τὰ θεῖα σκεύη ἅπαντα μάλα σπουδαίως τότε
 καὶ τὰ ἅγια λείψανα ἐκεῖ ἔφερον τότε·
 οὐ μὴν δ' ὁμῶς ἐπρόφθασαν τοῦ εἰσκομίσαι ἔτι
 καὶ εἰκόνας τὰς θαυμαστάς, τὰς ιερὰς, τῶντι,
 555 ἀλλ' ἔμειναν, ἐτούρκεψαν· βαβαὶ Θεοῦ κριμάτων!
 Ἐκτοτε οὖν καὶ καθεξῆς ἡκουλούθησε πάντως
 εἰς ὅλον τὸ γένος ἡμῶν καταφρόνησις αὕτη,
 ἵνα εὐκαταφρόνητον ἡμῶν τὸ γένος πέλῃ,
 τοῦτο δὴ τὸ γένος ἡμῶν τὸ μικρὸν τῶν Ῥωμαίων.
 560 Ἦπίως οὖν καὶ ταπεινῶς καὶ πάνυ χθαμαλῶς τε,
 τὸν Ματθαῖον, ὃν εἵπομεν, τὸν Πατριάρχην τοῦτον,
 τότε πατριαρχεύσαντα ἐπὶ πέντε τὰ ἔτη
 καὶ διὰ τὸ βάλλεσθαι αἰεὶ τῷ φίλτρῳ ἡσυχίας
 τὸ μέγα καὶ σεβάσμιον ἐνεδύθη τὸ σχῆμα·
 565 καὶ ὑπαναχωρήσαντα τοῦ πολυσάλου θρόνου
 (1606) ΝΕΟΦΥΤΟΣ ἐδέξατο ποιμὴν τῶν Ἀθηναίων·
 ἦπιος πατὴρ, ἡσυχος, ταπεινόφρων καὶ πρᾶος.
 (1606) Τοῦτον δὲ κατεφρόνησε ΡΑΦΑΗΛ ὁ Μεθύμνης,
 καὶ δώροις ἀδροῖς πλείστοις τε, φιλόδωρος ὑπάρχων,
 570 οἰκειοποιήσας ἅπαντας τοὺς ἐν τέλει,
 ἔξωσεν, ἐκάθηρε, τῇ βίᾳ τοῦ χρυσοῦ,
 καὶ Πατριάρχης γίνεται οἰκουμενικοῦ θρόνου,
 καὶ εἰς τρία ὁλόκληρα τὰ ἔτη ἐτυράννει,
 ἕως ὅτου ἡ Σύνοδος ἔτυχε, καιρὸν εὔρε,

- 575 καὶ εὐθὺς τότε ἐξέβαλεν, ἐκάθηρε νομίμως,
καὶ ἐξορία παρευθὺς παρέπεμψεν ἐνδίκως.
- (1609) ΝΕΟΦΥΤΟΝ δὲ δευτέρον τὸν πρώην συγκαλεῖται,
ὅστις δὴ καὶ διήρκεσεν ἐν τῇ πατριαρχείᾳ
εἰς ἔτη πέντε ἅπαντα, τῇ βίᾳ τῆς Συνόδου.
- 580 Τοῦτον δὲ μὴ βουλόμενον, μὴδ' ὅλως εὐδοκοῦντα
πατριαρχεῦειν ἔπειτα, θέλοντα δ' ἡσυχίαν,
ἡ Σύνοδος παραίτησεν, ἐπίτροπον βαλοῦσα (; ;)
Πατριάρχην τὸν Κύριλλον, τότε Ἀλεξανδρείας.
Οὗτος δὲ ἐπετρόπευσεν ἀρίστως δύο ἔτη,
585 ἕως οὗ ἡ Σύνοδος εὐρήκε πατριάρχην
- (1614) ΤΙΜΟΘΕΟΝ τὸν ἀριστον ἐν πᾶσι τοῖς πρακτέοις,
τὸν ὄντα Παλαιῶν Πατρῶν μητροπολίτην τότε.
Οὗτος ἀνωκοδόμησεν, ἐπαυξήσας, ὡς λίαν
σμικροτάτην ὑπάρχουσαν τὴν θείαν ἐκκλησίαν,
590 καὶ ἔτος δὲ ἐπέγραψε ζῆτα, ρῶ, κάππα, βῆτα.
Ἐπὶ τούτου τοῦ μάκαρος σύνοδος συνηθροίσθη.
Ἀλεξανδρείας Κύριλλος, Εὐθύμιος Ἀντιοχείας,
Ἱεροσολύμων Σωφρόνιος, πάντες μητροπολίται,
καὶ κληρικοὶ οἱ σύμπαντες, καὶ διδάσκαλοι πάντες
595 κ' ἐκάθηραν, ἀφώρισαν, καὶ ἔξωσαν ἐνδίκως
Λαυρέντιον ἐπίσκοπον τοῦ ὄρους τοῦ Σιναίου,
ὅτι πρῶτος ἐφόρσε παρὰ Κανόνας μίτραν,
ὡς ὑπάρχων ἐπίσκοπος, οὐ μὴν μητροπολίτης.
Ὡς δὲ καὶ τὸν Τιμόθεον ἡ γῆ τὸν χοῦν ἀπῆτει,
600 εἰς ἔτη ὀκτὼ ἄρξαντα τῶν Ἐκκλησίας σκήπτρων,
ἡ Σύνοδος ἀντέθηκεν ἀριστον ποιμενάρχην
- (1621) ΚΥΡΙΛΛΟΝ ΛΟΥΚΑΡΙΝ, αὐτὸν τὸν τῆς Ἀλεξανδρείας
σοφὸν καὶ λογιώτατον, ἔχοντα μέγα κλέος,
συμμύστην καὶ συμμαθητὴν ὄντα Κορυδαλέως·
605 ὡς δ' ἐξωράθη ὕστερον, ὠλίσθησεν ὁ τάλας
περὶ τὴν πίστιν, ἔσφαλεν εἰς τὰ καίρια σφάλμα·
οὐ γὰρ δὴ ὅλως ἤθελε τῶν θείων μυστηρίων
τὴν μετουσίωσιν αὐτήν. Βαβαὶ τῆς ἀπωλείας!

- Δύο δ' ἔτη ποιμάναντος τοῦ Λουκάρεως τούτου,
(1623) ὁ Ἀμασειᾶς ἤρπασε ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ τὸν θρόνον,
611 πολλὰ ὠκείασάμενος, δώροις πολλοῖς παγχρύσοις,
τὸν βασιλέως ἑπαρχον λεγόμενον βεζύρην
καὶ ἄλλους τοὺς ισχύοντας, ὧν τινων τῇ δυνάμει
ἐξώρισε τότε εὐθὺς τὸν Λούκαριν ἐκεῖνον.
- 615 Πλὴν καὶ τοῦτον ἡ Σύνοδος, τῇ γνώμῃ τοῦ κρατοῦντος,
εἰς μῆνας τρεῖς κατάρξαντα, ἀθέως, παρανόμως,
ἀφώρισεν, ἐκάθηρεν, ἐξώρισεν ἐν Κρήτῃ
καὶ ἀντ' αὐτοῦ εἰσήνεγκεν οἰκουμένης τὸν θρόνον
- (1623) ΑΝΘΙΜΟΝ πρώην πέλοντα καὶ λεγόμενον πρώην
620 τὸν Ἀδριανουπόλεως, ἀριστὸν τινα ἄνδρα,
ἄκοντα, μὴ βουλόμενον τελείως, τὸ παράπαν,
μέγα δὲ κλέος ἔχοντα ἀρετῆς καὶ τοῦ γένους,
μᾶλλον δ' ἐνσεμνυνόμενον τῇ ἄκρᾳ ἡσυχίᾳ·
ὃς μόνος εἰς πεντήκοντα ἡμέρας πατριαρχεῦσας,
625 ἐκὼν αὐτὸς ἐξίσταται τοῦ πολυζήλου θρόνου,
μὴ φέρων ὅλως ταραχάς, μὴ τύρβας, μὴ θορύβους,
καὶ ἀπελθὼν ἡσύχασεν ἐν τῇ Μεγίστῃ Λαύρᾳ·
οὐπερ τὸ μνημα σώζεται καὶ τοῖς πᾶσιν ὁράται.
Τούτου δ' ἀναχωρήσαντος πόλεως καὶ τοῦ θρόνου,
630 ἡ Σύνοδος καὶ αὐθὺς τε τὸν Λούκαριν ἐκεῖνον
- (1624) ΚΥΡΙΛΛΟΝ ἐγκαθίδρυσε πατριαρχείας θρόνω.
Οὗτος δὲ καλῶς ἔφερεν ἐν Κωνσταντινουπόλει
τυπογραφίαν πάγκαλον Ἀόντρας τῆς Βρεττανίας,
σημεῖον αὐτοῦ πασίδηλον τῆς μεγαλοπρεπειᾶς·
635 ἵνα πολλὰ τυπώνωνται, διάφορα βιβλία
κατὰ πασῶν αἰρέσεων, μᾶλλον κατὰ Λατίνων.
Ὅθεν αὐτῶν οἱ ἑξάρχαι, ἀρχιεροὶ καὶ προστάται,
μὴ φέροντες, μὴ στεργόντες τὸν Κύριλλον διδάσκειν
καὶ νᾶ νικῶνται ὑπ' αὐτοῦ, νᾶ ἐντρέπωνται πλεῖστα,
640 δώροις πολλοῖς ἐκπεῖθουσι τὸν ἑπαρχον βεζύρην,
αὐτὸν τε αὐτοκράτορα τὸν Κύριλλον ἐκτρέφαι·
ὁθεν δὴ κατεπόντισαν ἐν βάθει τῆς θαλάσσης

- ὅσα οὗτος ἐτύπωσε βιβλία κατ' ἐκείνων
πολυειδή, διάφορα ὡς ἄριστα ὡς ὄντα,
645 πρὸς τούτοις δὲ καὶ μάλιστα καὶ τὴν τυπογραφίαν.
Ἐκτοτε δὲ ὁ Κύριλλος ὁ Λούκαρις ἐκεῖνος
ἠσύχαζεν, εὐρίσκετο εἰς τὸ Πατριαρχεῖον,
τὸ μέλλον ὑποφωμένος ἴσως καὶ τὸ πρακτέον.
Τότε οὗτος ὁ Κύριλλος ἀφελὼν τοῦ Κορίνθου
650 οὖσαν αὐτοῦ ἐπισκοπὴν πρὸ χρόνων τῶν ἀρχαίων
Κεφαλληνίαν, Ζάκυνθον ἐτίμησε τοῦ εἶναι
ταύτην ἀρχιεπισκοπὴν εἰς τὸν ἐξῆς αἰῶνα,
τελεῖν ὁμῶς, ὑπεῖκειν τε οἰκουμένης τῷ θρόνῳ.
Ὁ δὲ τότε λεγόμενος ὁ ἅγιος Βερρόϊας
(1632) μητροπολίτης ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ, ἀνὴρ ὢν τολμητίας,
656 δώροις πολλοῖς κατέπεισε τὸν βεζύρην τὸν τότε,
ἵνα αὐτὸν ποιήσῃται καὶ δείξῃ πατριάρχην.
Πατριάρχης οὖν γίνεται τῇ βίᾳ τοῦ κρατοῦντος
τῇ Ὀκτωβρίου ἑκτῇ μὲν, δεκάτῃ δὲ κατήχθη
660 καὶ ἐξωρίσθη ἔπειτα εἰς τὴν Κρήτην τὴν νῆσον.
(1632) ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ ὅθεν αὐθὶς τε ὁ Λούκαρις ἐκεῖνος,
Συνόδου τῇ προσκλήσει τε καὶ βίᾳ τοῦ κρατοῦντος,
ἐλθὼν αὐθὶς ἀπέλαβε τὸν θεῖον θρόνον τότε·
καθ' ἐκάστην δ' ἐδίδασκεν, ἐπ' ἐκκλησίας πάσης,
665 κατὰ Λατίνων πάντοτε, κατὰ Ἰησουϊτῶν.
Ὁ τότε δ' εὐρισκόμενος μητροπολίτης Κρήτης,
δώροις πολλοῖς, παγχρύσοις τε καὶ βίᾳ τοῦ κρατοῦντος
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ὄνομα γέγονε Πατριάρχης.
Ὅς περ εὐθύς ἀπήλασεν, ἐξώρισεν αὐτίκα
670 τὸν Πατριάρχην Κύριλλον τὸν Λούκαριν ἐκεῖνον.
Τεσσαρακονθήμερος δὲ γέγονε Πατριάρχης
οὗτος ὁ Ἀθανάσιος, δεινὸς ὁ τολμητίας·
Σύνδοδος γὰρ ἐξώρισε τοῦτον τὸν τολμητίαν
ἐν τῇ Ἀγίᾳ καὶ φρικτῇ Παρασκευῇ δικαίως
675 καὶ ἀντ' αὐτοῦ εἰσήνεγκε καὶ αὐθὶς εἰς τὸν θρόνον
ΚΥΡΙΑΛΛΟΝ κατὰ τέταρτον τὸν Λούκαριν ἐκεῖνον· (3)

- ὅν περ, πατριαρχεύσαντα εἰς δύο μῆνας μόνους,
κατήγαγεν, ἐξώρισε, τῇ βίᾳ τοῦ κρατοῦντος,
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ὁ λεχθεὶς, ὁ πολὺς τολμητίας, (3)
680 ὃς ποιμαίνων ἐπέκτεινε, χρυσοῦ τῇ δυνάμει,
ἐπὶ ἔτος ὁλόκληρον· εἶτα κατήχθη βίᾳ
τοῦ θρόνου, καὶ ἐξώσθη τε εἰς Τένεδον τὴν νῆσον,
ΚΥΡΙΑΛΛῳ τολμητίᾳ τε ἐκείνῳ τῷ Βερρόϊας.
Οὗτος λοιπὸν ἐποίμανε δεκαῆξ ὅλους μῆνας
685 ἐν βίᾳ, δυναστείᾳ τε καὶ χρυσοπλόκοις δώροις.
Ἀλλ' ἴσως δὲν ἐχόρτασεν ἐχθρὸς ὁ ταῦτα πράσσων,
ἐν μόνοις τοῖς δυσὶν αὐτοῦ βέλεσιν ὀξυθύμοις,
ἀλλὰ καὶ τρίτον ἔθεσε βέλος τῇ πολλῇ ῥύμῃ,
ἵνα συνταράξῃ δεινῶς Χριστοῦ τὴν Ἐκκλησίαν.
690 Ὅρων γὰρ ταῦτα τὰ δεινὰ ὁ πρῶτος τῆς Συνόδου
(1637) ΝΕΟΦΥΤΟΣ λεγόμενος ἅγιος Ἡρακλείας,
αὐστηρὸς, θρασυκάρδιος, γέγονε Πατριάρχης
εἰς ἔτος ἓν, καὶ ἔπειτα ἀφέθη ἐκουσίως.
(1638) Ἐν δὲ τῷ ἦτα, λάμβδα τε, τῷ χι τε καὶ τῷ ἄλφα
695 ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ αὖ ὁ ΛΟΥΚΑΡΙΣ, κατὰ πέμπτον, ἐκεῖνος,
προσκλήσει τῆς Συνόδου τε καὶ τῶν πάντων τῇ γνώμῃ,
πάλιν ἐπατριάρχευσε, πάλιν ἦν ποιμενάρχης.
Οὗτος λοιπὸν ἐποίμανε Χριστοῦ τὴν Ἐκκλησίαν
εἰς πέντε μῆνας μόνους δὲ ὁ Λούκαρις ἐκεῖνος.
700 Ὁ γὰρ δεινὸς καὶ πάντολμος ἐκεῖνος τολμητίας
(1638) ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ ἦλθεν αὐθὶς τε ἐκεῖνος ὁ Βερρόϊας,
βίᾳ καὶ τῇ δυνάμει τε τοῦ τότε αὐταρχοῦντος·
οὔτινος τῷ προστάγματι τὸν Λούκαριν ἐξώσας
καθεῖρξεν ἐντὸς τῆς εἰρηκτῆς, ἐκεῖ ἐντὸς τοῦ κάστρου,
705 εἰς κάστρον τὸ κατὰ στενον τῆς Προποντίδος ἄνω·
ἐκεῖ τοῦτον ἐστέρησε τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θρόνου·
ἐκεῖ δὲ ἐθανάτωσε πνιγμονῇ καὶ ἀγχόνῃ
τὸν Πατριάρχην Κύριλλον τὸν Λούκαριν ἐκεῖνον.
Εἶτα οὗτος, ὡς εἵπομεν, προέστη πατριάρχης
710 ὁ τολμητίας, ὁ δεινὸς, ὁ θῆρ, ὁ τίγρις οὗτος·

ἐκεῖ τὸν νεκρὸν ἐρρίψεν ἐν τῷ βυθῷ θαλάσσης.

Ἀλλ' ἤδη καὶ ἡ Σύνοδος τὸ μῦθος προσαχθεῖσα,
τὸν φόνον δειλιάσασα, τὸ κακὸν συγχάθεισα,
ἐξώσε καὶ ἐκάθηρε Κύριλλον τὸν φινέα,

715 ἐξώρισε δ' εἰς Τούνεζι τῆς Ἀφρικῆς τὸ κάστρον·
κακεῖ κακῶς ἀπερρίψεν αὐτοῦ καὶ τὴν κακίστην
ψυχὴν τε τὴν φονέεσσαν, μὲ πνιγμονὴν βιαίαν.
Δίκης γὰρ τὸ παντέφορον οὐκ ἀπέφυγεν ὄμμα·
ἐπεὶ τὸ ποτήριον, ὃ ἐκέρασεν ἄλλον.

720 Ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἡ Σύνοδος ἐθεσε Πατριάρχην
τῆς Ἀδριανουπόλεως τὸν θεῖον ποιμενάρχην

(1639) ΠΑΡΘΕΝΙΟΝ τὸν ἄριστον, κλέος ἱεροπόλων,
γέροντα τὸν πανσέβαστον, τὸν ἄξιον ἀξίως.
Οὗτος λοιπὸν ἐπόιμανε τὴν θείαν Ἐκκλησίαν

725 ἐξ ἔτη μὲ συνέσιν ὁρθῶς καὶ θεαρέστως·
ἀλλ' ἐξώσεν, ἐξώρισε καὶ τοῦ ζῆν ὑπεξῆρε
δηλητηρίῳ ἄλλος τις — πάλιν Δίκη νυστάζει ;—

(1643;) ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ὀνόματι Ἰωαννίνων θύτης
πᾶσιν ἐπιλεγόμενος ὁ δριμύς Ἀρβανίτης.

730 Οὗτος λοιπὸν ἐκράτισε, βίᾳ καὶ δυναστεία,
τὸν θρόνον τὸν πανάγιον ἐπ' ἔτη δύο μόνα,
ἕως οὗτου ἡ Σύνοδος, καλὸν καιρὸν εὐροῦσα,
ἐξώσε καὶ ἐξώρισε καὶ ἐκάθηρε τοῦτον,
ἀντ' αὐτοῦ δὲ εἰσήνεγκεν Οἰκουμένης τῷ θρόνῳ

(1645) ἸΩΑΝΝΙΚΙΟΝ τινα, τὸν τότε Ἡρακλείας,

736 γηραλέον, ἥσυχον, ἀκτῆμονα, ἀπλοῦν τε.
Ἀλλ' οὗτος δὴ βαλλόμενος τῆς ἡσυχίας κέντρῳ
ἐκὼν αὐτὸς ἐξίσταται τοῦ πολυζήλου θρόνου,
καὶ ἀπελθὼν ἡσύχασεν ἐν τῇ Μεγίστῃ Λαύρᾳ.

740 Ἡ Σύνοδος δὲ ἔπειτα, στέργουσα ἡσυχίαν,
τὸν δριμὺν τὸν προάρξαντα ἐκάλεσε συντόμως

(1648) ΠΑΡΘΕΝΙΟΝ, ὃν εἶπομεν, τὸν δριμὺν καὶ ὀξύνοον.
Δύο δὲ ἔτη ἐποίμανε τὴν θείαν Ἐκκλησίαν
ὁρθῶς, ἡπίως, ἄριστα, ἐμφρόνως, φιλαδέλφως.

745 ἔπειτα διαβάλλεται, οὐαὶ τῆς βασκανίας,
τῷ σουλτάν διαβάλλεται ψευδῶς ὡς ἀποστάτης·
ὅθεν καὶ ἀποκτείνεται, ρίπτεται τῇ θαλάσῃ,
πιὼν ὅπερ ἐκέρασε ποτήριον τὸν ἄλλον.

(1650) Πάλιν δ' ἸΩΑΝΝΙΚΙΟΣ ἀνεισιν εἰς τὸν θρόνον,

750 προσκλήσει τῆς Συνόδου τε καὶ βίᾳ τοῦ κρατοῦντος.

Ὁς, ἔτος ἐν μονώτατον ποιήσας ἐν τῷ θρόνῳ,
αἴφνης ἀφανῆς γέγονε, κρυφίως ἀποδράσας·
ἀπελθὼν γὰρ ἡσύχασεν ἀγνώριστος τοῖς πᾶσιν
ἐν δέλτα, νῆ τε καὶ τῷ χι καὶ ἄλφα τῷ μεγίστῳ.

(1650) ΚΥΡΙΑΛΟΣ ὁ Τορνόβου δὲ, εὐρὼν μόνον τὸν θρόνον,

756 ἐπήδησεν, εἰσέφρησε, τῇ βίᾳ τοῦ κρατοῦντος,
καὶ πατριάρχης γέγονε, χρυσοῦ τῇ δυνάμει,
ἀλλὰ ὀλιγοήμερος· εἰς εἴκοσιν ἡμέρας·
τουτονὶ γὰρ τὸν πάσσαλον, κατὰ τὴν παροιμίαν,

760 ὀξέως τότε εὐγαλεν ὀξὺς πάσσαλος ἄλλος,

(1650) ὁ πρῶτον ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ὁ λεχθεὶς ἀνωτέρω·
Ἀθανάσιος οὗτος δὲ καὶ ἔστη πατριάρχης
μόνας ἡμέρας εἴκοσιν ὡς ἀσκὸς ἐν τῇ πάχνῃ·
ἐκλέξασα δ' ἡ Σύνοδος τὸν Λαρίσσης ταῖς ψήφοις

(1650) ΠΑΪΣΙΟΝ ἐθρόνισε πατριαρχείας θρόνον·

766 ὃς, ἔτος ἐν μονώτατον ποιήσας ἐν τῷ θρόνῳ
καὶ τῷ βέλει βαλλόμενος τῆς φίλης ἡσυχίας,
κρυφίως ὑπεξίσταται, εἰς ἡσυχίαν τρέχει,
καὶ ἀπελθὼν ἡσύχασεν ἐν τῇ Χάλκῃ τῇ νήσῳ·

(1651) ἸΩΑΝΝΙΚΙΟΣ δ' ὁ λεχθεὶς ζηλοτυπήσας τότε

771 τὴν ἡσυχίαν ἄφησε καὶ ἤλθεν εἰς τὸν θρόνον
ὁ γέρων, ὁ τρισματάιος, ὥριμος τῷ θανάτῳ,
ὑποσχεθεὶς ὡς πάμπολλα χρυσία δώσειν τότε,
εἰ πάλιν ἀπολαύσειεν οὗ παρητήθη θρόνου.

775 Ἐν ἔτος οὖν μονώτατον ποιήσας ἐν τῷ θρόνῳ,
φυλακίζεται ὕστερον δι' ἅπερ ὑπεσχέθη.

(1654;) ΚΥΡΙΑΛΟΣ δὲ αὖθις τε πολλῇ βίᾳ χρυσοῦ
τὸν θρόνον πάλιν ἥρπασε, μόλις ἴσχυεν ὄμως

- ἡμέρας δεκατέσσαρας μόνας ἔχειν τὸν θρόνον·
 780 ἔξωσε γὰρ, ἐδίωξεν ἡ Σύνοδος αὐτίκα
 καὶ εἰς τὴν Κύπρον ἔστειλε τὸν Κύριλλον συντόμως.
 (1654) ΠΑΪΣΙΟΣ δὲ αὐθὶς τε ἐξ ἡσυχίας ἦλθεν,
 προσκλήσει τῆς Συνόδου τε καὶ βίᾳ τοῦ κρατοῦντος.
 Οὗτος ὀρθῶς, ἡπίως τε ἐποίμανε καὶ θείως
 785 τὸν θρόνον τὸν πανάγιον ἐπὶ ἓν μόνον ἔτος,
 ἔπειτα δὲ προέκρινε, τῆς ἡσυχίας χάριν,
 μεθ' ἡσυχίας λάχανα ἢ μύσχον μετὰ ἔχθρας,
 μητροπολίτης ἔντιμος γενέσθαι τῆς Ἐφέσου,
 καὶ ταύτης εἶναι, λέγεσθαι ἢ μᾶλλον πατριάρχης.
 790 Ἡ Σύνοδος δὲ προῦκρινεν εὐθέως πατριάρχην
 (1655) ΠΑΡΘΕΝΙΟΝ τὸν ἄριστον ἐπίσκοπον τῆς Χίου.
 Ποιήσας δ' οὗτος τρίμηνον ἐν τῇ πατριαρχείᾳ
 διαβάλλεται ἔπειτα ὡς τάχα ἐπεπόμφει
 ἐπιστολὰς καὶ σπένδεται τῷ βασιλεῖ Ῥωσσίας·
 795 ὅθεν ἀγχόνη δίδοται καὶ στέρεται τοῦ βίου,
 ἐν μετεώρῳ κρεμασθεὶς ἔξω Πατριαρχείου·
 ἔπειτα δὲ ἐρρίπτεται τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης.
 Ἦν ταῦτα ὅτε γέγονεν ἄλφα, χῖ, νῖ καὶ ἦτα.
 (1658;) Τότε ὁ Γάνου ΓΑΒΡΙΗΛ, ὁ ἀγράμματος ὄντως,
 800 τότε ἐπατριάρχευσε τῇ βίᾳ τοῦ χρυσοῦ.
 Μὴ θέλουσα δ' ἡ Σύνοδος τοιοῦτον Πατριάρχην,
 ἔξωσε καὶ κατέκρινε μετὰ δέκα ἡμέρας,
 καὶ ἀντ' αὐτοῦ εἰσῆνεγκε, τῇ γνώμῃ τοῦ κρατοῦντος,
 (1658;) ΠΑΡΘΕΝΙΟΝ τὸν Προύσης μὲν, κλῆσιν δὲ Μογιλάλον,
 805 πρᾶον, ἡσυχον, ἀμεμπτον, ἀρετῆς φίλον ὄντα.
 Ὃς χρόνους μόνον τέσσαρας εἰρηνικῶς ποιμάνας
 ἰδίως παρητήσατο μέριμναν τὴν μεγίστην
 καὶ ἀπελθὼν ἡσύχαζεν ἐπισκοπῶν τῆς Προύσης.
 Τούτου δ' ἀναχωρήσαντος πόλεως καὶ τοῦ θρόνου,
 810 ἡ Σύνοδος τετίμηκε θεόθεν ἐμπνευσθεῖσα
 (1662) ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ παρευθὺς τὸν ἅγιον Λαρίσσης.
 Πατριαρχεύσας δὲ καλῶς τέσσαρα οὗτος ἔτη,

- θείας ἀποκαλύψεως κατόπιν ἡξιώθη·
 ὅθεν δὴ παρητήσατο τὸν πολύσαλον θρόνον
 815 καὶ πρὸς τὸν Ἄθω ἔτρεξεν, ὡς ὁ φανεὶς ἐδήλου,
 ἐν βῆτα, ξῖ τε καὶ τῷ χῖ καὶ τῷ πρωτίστῳ ἄλφα. (!)
 Εἶχε λοιπὸν τὸν ἄριστον Διονύσιον τοῦτον
 ἢ Λαύρα ἢ σεβάσμιος τοῦ Ἀθωνος τοῦ Ὁρους,
 οὔσα τότε ἀπόκλειστος ἐκ τοῦ πολλοῦ τοῦ χρέους.
 820 Ὡς οὖν ταύτην ἐφεύρηκεν οὕτω συγκεκλεισμένην,
 ἔκλαυσε καὶ ἐθρήνησεν, ἀνῶμωξεν ὡς μέγα,
 ὅλη ψυχῇ ἐκέτευσε τὸν ταύτης πολιοῦχον
 ἅγιον Ἀθανάσιον συνεργὸν οἱ γενέσθαι·
 πόθῳ ἐπεκαλέσατο, ζεούσῃ τῇ καρδίᾳ.
 825 Εἶτα ταχέως ἄπεισιν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην,
 ἔνθα δὴ ἀποδέδωκεν, ἔδωκε χρέος ἅπαν,
 χρέος τὸ ὀφειλόμενον, τὸ ὑπέρογκον ταύτης,
 Ἰουδαίοις τοῖς δανεισταῖς τοῖς ἐν Θεσσαλονίκῃ,
 παρ' ὧν ἀπέλαβεν αὐτὸς τὰ ἐνέχυρα πάντα,
 830 εἰκόνας, δισκοπότηρα, σταυροὺς καὶ ἱερά τε,
 πρὸς τούτοις δῆτα ἔλαβε καὶ τὰς ὁμολογίας,
 αἵπερ διαφυλάττονται καὶ τὴν σήμερον αὐται
 εἰς μνήμην τε αἰώνιον καὶ εἰς εὐγνωμοσύνην
 τοῦ εὐεργέτου, βοηθοῦ, θείου Διονυσίου,
 835 τοῦ καὶ ἀποβιώσαντος ἐν ταύτῃ τε τῇ Λαύρᾳ,
 οὔτινος ἤδη σώζονται ὅστ' αὖτε καὶ ὁ τάφος.
 Τούτου οὖν παραιτήσαντος Οἰκουμένης τὸν θρόνον,
 ἡ Σύνοδος προέκρινε τὸν ΠΑΡΘΕΝΙΟΝ πάλιν.
 Τοῦτον δ' ὁμῶς ποιμάναντα ἐξ ἔτη τῷ τότε,
 840 ὀρθῶς καὶ θεαρέστως τε, ἱλαρῶς καὶ ἡπίως,
 ἐπαναστάς, ὡς θύελλα καὶ καταιγὶς ῥαγδαία,
 ΚΛΗΜΗΣ τις τοῦτον ἔξωσεν ἅγιος Ἰκονίου,
 ὃς καὶ ἐπατριάρχευσε χρυσοῦ πολλῇ βίᾳ·
 ὃνπερ δὴ τοῦτον Κλήμεντα τὸν μάταιον καὶ ἄνουν
 845 τότε εὐθὺς ἡ Σύνοδος, θεόθεν ἐμπνευσθεῖσα,
 ἐκάθηρε καὶ ἔξωσε πόλεως καὶ τοῦ θρόνου

- καὶ ἔπεμψεν εἰς τὸ Σινᾶ ἐξόριστον αὐτίκα·
- (1669) ΜΕΘΟΔΙΟΝ δὲ ἀντ' αὐτοῦ ἅγιον Ἱερρακλείας
 Πατριάρχην ἐποίησε τὸν ἄξιον ἀξίως·
- 850 ἐν δὲ τῷ ἄλφα, ὁμικρῷ, χι τε καὶ ἐν τῷ ἄλφα
 ὁ Μεθόδιος ἔφυγε, ᾗ πῆγεν εἰς Βενετίαν,
 οὐδενὸς τοῦ διώκοντος οὐδὲ βιαζομένου·
 ἐκεῖ οὗτος ἡσύχασεν, ἕως οὗ αὐτὸς ἔζη.
- ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ δὲ αὐθὶς τε, προσκλήσει τῆς Συνόδου,
- (1671) ἦλθέ τε καὶ ἐκάθισε τῷ θρόνῳ Οἰκουμένης.
- 856 Ὅς ἔτος ἐν ἐπαίμανε Χριστοῦ τὴν ἐκλογάδα,
 ἐν πύα καλῇ, ζωτῶ, νάμασι ζωτῶντο.
- (1672) ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ δ' ὄνομα ὁ ἅγιος Λαρίσσης,
 Μουσελίμης ἐπιθετον, ὡς αὐστηρὸς ὑπάρχων,
- 860 τολμητικὸς δεινότατος ὄλως ὦν καὶ ὀξύνους,
 ἔξωσε καὶ ἐδίωξε Παρθένιον τὸν θεῖον,
 παναλκεῖ βία τοῦ χρυσοῦ τὰ πάντα κατεχούση,
 δι' οὗ ἐπατριάρχευσεν ἔτος ἐν καὶ ἐξώσθη.
- Τῷ τότε γὰρ ἡ Σύνοδος καλῶς ἔξωσε τοῦτον,
- (1673) ΓΕΡΑΣΙΜΟΝ ἐκλέξασα τὸν Τορνόβου ἀξίως.
- 866 Οὗτος λοιπὸν ἐποίμανε Χριστοῦ τὴν Ἐκκλησίαν
 ὁσίως καὶ ἡπίως τε, ἀμέμπτως, θεαρέστως,
 ἔτη δύο, καὶ ἔπειτα παρητήσατο μόνος.
- Καὶ αὐθὶς γοῦν ἡ Σύνοδος, τῇ γνώμῃ τοῦ κρατοῦντος,
- (1675) ΠΑΡΘΕΝΙΟΝ τὸν γέροντα, ἄκοντα ἀκουσίως,
- 870 Πατριάρχην ἐποίησε καλῶτατα ποιούσα.
- Εἰς δύο δὲ ποιμάναντα τὸν θρόνον ἐπαξίως,
 ἡσύχως, ἀταράχως τε, τὸν γέροντα τὸν θεῖον
 ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ἔξωσε, τῇ βίᾳ τῶν κρατούντων,
- (1677) καὶ Πατριάρχης γέγονεν οὗτος ὁ Μουσελίμης.
- 875 Καλῶς δ' οὖν ἐποίμανε Διονύσιος οὗτος
 εἰς τρία ἔτη ἅπαντα, τῇ βουλῇ τῆς Συνόδου·
- κατόπιν δὲ ἡ Σύνοδος, τῇ βουλῇ τοῦ κρατοῦντος,
- (1680) ἐπρόκρινεν ΙΑΚΩΒΟΝ τὸν ἅγιον Λαρίσσης,
- 880 ταπεινὸν, ἐλεήμονα, νηφάλιον καὶ πρᾶον.

- Καὶ τούτου δὲ ποιμάναντος καλῶς τὴν Ἐκκλησίαν
 τρία ἔτη μονώτατα καὶ παραιτητάμενου,
- (1683) ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ αὐθὶς τε, ὁ Μουσελίμης λέγω,
 βία καὶ δυναστεία τε ἐπὶ τὸν θρόνον ἤχθη
- 885 καὶ ἐν αὐτῷ διήρκεσεν εἰς δύο μόνον ἔτη.
- (1685) ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ γὰρ αὐθὶς τε, γέρον ὁ Μογιλάλος,
 τῷ φθόνῳ τιτρωσκόμενος κατὰ Διονυσίου,
 αὐτὸς βία ἐπέρχεται τὸν πολυζήλον θρόνον.
- Εἰς ἐν ἔτος δὲ ποιμάναντος τούτου τὴν Ἐκκλησίαν
- 890 καὶ μόλις ἐκμετρήσαντος τὸ ζῆν ἐπὶ τοῦ θρόνου,
- (1687) ΙΑΚΩΒΟΝ ἡ Σύνοδος ἐπρόβαλε καὶ αὐθὶς
 ἐν ζῆτᾳ, πῖ τε καὶ τῷ χι καὶ ἄλφα τῷ πρωτίστῳ.
- Ἔτος δὲ τὸ ἀρχόμενον, βριαρόχειρ ὡς ἄλλος,
 ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ αὐθὶς τε, βία καὶ δυναστεία,
- (1688) ἐπὶ τὸν θρόνον ἀνεισι, μάλα πολλὰ σπουδαίως,
- 896 Ἰάκωβον δ' ἐξόρισεν εἰς τὸ Σίναιον ὄρος,
 ὅνπερ μετεκαλέσατο ἡ Σύνοδος εὐθέως
- (1689) καὶ πατριάρχην τέθηκεν Οἰκουμένης ποιμένα·
 ἔτος δὲ ἐν μονώτατον ποιήσας ἐν τῷ θρόνῳ
- 900 ἀποβάλλεται ἔπειτα κακῶς ἀπὸ τοῦ θρόνου.
- (1690) ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ὁ Προύσης γὰρ, βία καὶ δυναστεία,
 ἔξωσε καὶ ἐκάθηρε τὸν Ἰάκωβον τοῦτον,
- καὶ Πατριάρχης γίνεται, τῇ βίᾳ τῶν κρατούντων,
 καὶ ἐφ' ἐν ἔτος κατασχὼν τὴν θεῖαν Ἐκκλησίαν,
- 905 ὡς λαίλαψ τις ἡ καταιγίς, ὁ πρῶτην Ἱερρακλείας,
- (1691) Ἐγείρεται ΝΕΟΦΥΤΟΣ καὶ τοῦτον ἀποβάλλει.
- Κατῆρξε δ' οὗτος, ἔμεινε τῷ τότε εἰς τὸν θρόνον,
 δυναστεία, δυνάμει τε καὶ ἀμάχῳ τῇ βίᾳ,
 εἰς ἑκατὸν πεντήκοντα ταύτας μόνους ἡμέρας.
- (1691) Ἐπειτα ὁ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ, λέγω ὁ τολμητικὸς,
 911 ἐξώθησεν, ἐξέβαλε μακρὰν τοῦ θρόνου τοῦτον·
 μετὰ δὲ ἔτος δεύτερον πατριαρχείας τούτου
- (1693) ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ αὐθὶς τε, ὁ Μουσελίμης λέγω,
 ἐπήδησεν, ἐλάκτισε τὸν Καλλίνικον τότε.

- 915 Ἀλλὰ ταῦτα ἡ Σύνοδος, μὴ φέρουσα, ὀρώσα,
ἀφώρισεν, ἐκάθηρεν ἅμα τε καὶ τοὺς δύο,
λέγω σοι τὸν Νεόφυτον καὶ δὴ τὸν Μουσελίμην,
(1694) κ' εἰς τὸ Σινᾶ ἀπέστειλε συνάμα ἐξορίστους.
ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΝ δ' ἐνέκρινε, τῷ θρόνῳ ἐπιθεῖσα
920 νὰ ἦναι, νὰ εὐρίσκηται μόνος τοῦ Πατριάρχης.
Ποιμάνας δ' ὁ Καλλίνικος εἰς ἔτη ὀκτὼ μόνον
τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ἐξέλιπε τοῦ βίου.
Ἡ Σύνοδος δ' ἐνέκρινε τῷ θρόνῳ Οἰκουμένης
(1702) ΓΑΒΡΙΗΛ τὸν πανάριστον ἅγιον Χαλκηδόνας,
925 ὡς νουνεχῇ καὶ φρόνημον, πρᾶτον εἰρηνικόν τε,
ποιμαίνειν καὶ προέστασθαι πατριαρχείας θρόνῳ.
Οὗτος δ' ἐπατριάρχευσε θεοφιλῶς, ἡπίως,
εἰς ἔτη μόνον τέσσαρα, εἶτα ἀφέθη μόνος,
βιοὺς δὲ μικρὸν ὑστερον ἐξέλιπε τοῦ βίου.
(1706) Τότε λοιπὸν ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ ὁ ἅγιος Βεῤῥόϊας,
931 τῇ ψήφῳ τῆς Συνόδου τε καὶ τῇ ἀπάντων γνώμῃ,
τὸν θρόνον ἀνεδέξατο ἐπὶ ἓν μόνον ἔτος·
ἔπειτα παρητήσατο χάριν τῆς ἡσυχίας
καὶ ἀπελθὼν ἡσύχασεν εἰς τὴν Βατοπεδίου.
(1707) Τῆς Ἀλεξάνδρου δὲ ΚΟΣΜΑΣ ὢν τότε Πατριάρχης,
936 προσκλήσει τῆς Συνόδου τε καὶ τῇ γνώμῃ τῶν πάντων,
ἀφείς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, γίνεται Οἰκουμένης·
πλὴν ὅμως παρητήσατο, μεθ' ὅλην διετίαν,
καὶ ἔλαβε καὶ αὐθὶς τε τὸν θρόνον τὸν οἰκεῖον.
940 Ἡ Σύνοδος δὲ ἅπασα εἰς ἓν συναθροισθεῖσα
ΙΕΡΕΜΙΑΝ Πάτριον ἅγιον Καισαρείας
τῷ θρόνῳ ἐγκαθίδρυσεν ἄξιον Πατριάρχην.
Οὗτος πατὴρ πραότητος, συνετὸς καὶ ἀστεῖος,
πρὸς δὲ φιλοδωρότατος καὶ ποθητὸς τοῖς ἔξω.
945 Ὅθεν τὴν μνήμην ἄφησε ζῶσαν, ἐμψυχωμένην
καὶ κλέος τοῦ ὀνόματος, ὡς οὐδεὶς ἄλλος πρῶτην·
πατριαρχεύσας δὲ καλῶς δώδεκα ὅλους χρόνους,
παύεται εἶτα καὶ αὐτὸς διὰ τινος αἰτίας,

- καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἡ Σύνοδος τίθησιν εἰς τὸν θρόνον
950 ΠΑΪΣΙΟΝ Βυζάντιον τὸν τῆς Νικομηδείας,
θαυμάσιον, περίπυστον, φρονηματίαν ἄνδρα.
Ἡ Σύνοδος δὲ αὐθὶς τε, διὰ τινος αἰτίας,
κατήγαγε καὶ ἔξωσε, τῇ βίᾳ τοῦ κρατοῦντος,
τοῦτον δὴ τὸν Παῖσιον· καὶ ἀντ' αὐτοῦ ποιμένα
955 ἔφερε, προσεκόμισε τῆς Οἰκουμένης θρόνῳ
ΙΕΡΕΜΙΑΝ αὐθὶς τε τὸν πρῶτην πατριάρχην·
ἀρίστως δὲ ποιμάναντα Ἱερεμίαν τοῦτον
δύο ἔτη ὁλόκληρα θεοφιλῶς, ἡπίως,
ἐπαναστὰς ΠΑΪΣΙΟΣ βαίνει αὐθὶς τὸν θρόνον·
960 ἀπέστειλε δὲ παρευθὺς Ἱερεμίαν τότε
ὑπερόριον εἰς Ἀθῶνα, εἰς τὴν μεγίστην Λαύραν.
Ἐκεῖ λοιπὸν καὶ τέθνηκεν οὗτος Ἱερεμίας,
οὐπερ τὸ μνήμα σώζεται ἄχρι τοῦ νῦν ἐκεῖσε.
Τοῦτον δὲ τὸν Παῖσιον οὕτω πατριαρχοῦντα
965 ΝΕΟΦΥΤΟΣ ἐπαναστὰς ὁ τότε Καισαρείας
Παῖσιον μὲν ἔξωσε, βίᾳ καὶ δυναστεία,
αὐτὸς δ' ἐπατριάρχευσε εἰς πέντε χρόνους ὅλους·
Νεόφυτον δὲ ἔξωσε, δυνάμει καὶ τῇ βίᾳ,
(1741) ΣΕΡΑΦΕΙΜ Νικομηδείας ὁ μάταιος ἐκεῖνος,
970 ὅνπερ πατριαρχεύσαντα εἰς ἓνα μόνον χρόνον
ἐξώρισαν καὶ ἔπεμψαν εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος.
(1742) Ὅρα πάλιν τὸ δεύτερον τὸν μάταιον ἐκεῖνον
ΝΕΟΦΥΤΟΝ τὸν Πάτριον ποιμένα, πατριάρχην.
Ἀλλὰ καὶ τοῦτον αὐθὶς τε, ληξάσης διετίας,
975 ἀπέβαλεν, ἐξώρισεν εἰς τὴν αὐτοῦ πατρίδα
(1744) ΠΑΪΣΙΟΣ ὁ προῤῥηθεὶς, καὶ προέστη τοῦ θρόνου,
εἰς δύο ἔτη ἅπαντα, μονώτατα καὶ ταῦτα.
Τοῦτον δὲ τὸν Παῖσιον τότε πατριαρχοῦντα
ἐξώρισεν, ἀπέστειλε μακρὰν ἀπὸ τοῦ θρόνου
(1746) ΚΥΡΙΛΛΟΣ ὁ μάταιος ἅγιος Νικομηδείας.
981 Οὗτος Πελοποννήσιος καὶ νήπιος τὰς φρένας.
Τοῦτον πατριαρχεύσαντα εἰς ἔτη πέντε μόνον,

- ἐπαναστάς τὸ τέταρτον πολλῇ τῇ χρυσοῦ ῥύμῃ,
ὡς χεῖμαρρος ἀπὸ βροχῆς, ὁ πολὺς εἰς τοιαῦτα
- (1751) ΠΑΙΣΙΟΣ καὶ αὐθὶς τε τὸν Κύριλλον ἐξώσας
986 εἰς νῆσον Κύπρον πέπομφεν ὑπερόριον τοῦτον.
Ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἐξώσε μετὰ δεύτερον ἔτος
- (1753) ΚΥΡΙΑΛΟΣ κατὰ δεύτερον πατριαρχεύσας πάλιν.
Τοῦτον δὴ τὸν Κύριλλον διανύσαντα ἤδη
990 τῷ θρόνῳ ἔτος δεύτερον ἔπαυσε πᾶς ὁ κληρὸς,
καὶ ἀντ' αὐτοῦ εἰσήμεγκεν, ἔθεσεν εἰς τὸν θρόνον
- (1755) ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΝ ἐκ Ζαγοράς τὸν πρόην Προϊλάβου,
τὸν δὲ μάταιον Κύριλλον, τὸν φρόνιμον ἐκείνον,
κατὰ τὸν Ἀθῶ ἐπεμψεν, εἰς Μονὴν Βατοπέδι.
995 Μετὰ πεντάμηνον δ' αὐτοῦ ἐν τῇ Πατριαρχείᾳ
παύει αὐτὸν ἡ Σύνοδος καὶ θέτει εἰς τὸν θρόνον
τὸν τῆς Φιλιππουπόλεως χρηματίζοντα τότε
- (1755) ΣΕΡΑΦΕΙΜ τὸν Ἀλβανόν, τὸν πολὺν ἐν ταῖς μάχαις.
Τοῦτον πατριαρχεύσαντα εἰς πέντε ὅλα ἔτη
1000 ἡ Σύνοδος κατήγαγε καὶ ἐξώρισε τότε
εἰς Μονὴν Παντοκράτορος, εἰς τὸ Ἀγιον ὄρος·
καὶ ἀντ' αὐτοῦ εἰσήμεγκε τὸν τότε Χαλκηδόνος
- (1760) ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΝ αὐτόν, Βυζάντιον τὸ γένος·
καὶ τοῦτον δὴ κρατήσαντα δεκαῆξ μόνους μῆνας
1005 ἡ Σύνοδος ἐξώρισεν εἰς τὴν Μεγίστην Λαύραν,
καὶ ἀντ' αὐτοῦ εἰσήμεγκε τῷ θρόνῳ Οἰκουμένης
- (1762) ΣΑΜΟΥΗΛ τὸν Βυζάντιον, μητροπολίτην Δέρκων.
Οὗτος ταῖς βίβλοις ἔχαιρε, βιβλίῳ ἐνετρώφα,
νοῦς ὦν ὅλος ἐμμέριμος, ἄγρυπνος νυκτοφύλαξ.
1010 Σπουδὴ ἡ τούτου ἅπαντα αἱ βίβλοι αὐτῷ ἦσαν·
Δημοσθένους ἐντρώφημα, ἡδυσμα Θουκυδίδης.
Τούτοις γὰρ συνανίστατο, τούτοις συνεκαθεύδει,
ὡς μέγας νοῦς ὁ Σαμουήλ, σοφία τεθραμμένος,
καὶ μεγίστην ἐκέκτητο μελέτην τῶν πρακτέων,
1015 καὶ μόνος ἐγκεχειρίστο τῶν πάντων τὰς ἡνίας
πραγμάτων καὶ φροντίδων τε ὡς μέγας κυβερνήτης.

- Σαμουήλ ἦν ἐπίτροπος, Σαμουήλ καὶ δεσπότης,
τὰ πάντα ἦν ὁ Σαμουήλ καὶ Σαμουήλ ἐν πᾶσιν.
Οὗτος ἐπὶ ἐξ ἅπαντας ἐνιαυτοὺς τῷ τότε,
1020 ἐν οἷς λαμπρῶς ἐκόσμιζε τὸν πανάγιον θρόνον,
ἠλάφρωσεν, ἐκύρτισε τὸ ὑπέρογκον χρέος,
ὅπερ ἐπεφορτίσθηκεν ὁ πανάγιος θρόνος.
Ἀλλ' ὁ φθόνος οὐκ ἦνεγκε, φθόνος ὁ παλαμναῖος,
βλέπειν τὸν θρόνον ἡσυχον καὶ εἰς τὸ ἐξῆς πλέον·
1025 ὅθεν αὐτὸς διήγειρε καὶ συνεργάτην ἔσχε
- (1768) ΜΕΛΕΤΙΟΝ Τενέδιον ὄντα τότε Λαρίσσης.
Οὗτος ἦν πολυτάλαντος καὶ φιλόδοξος λίαν·
διὸ τοὺς μὲν φιλοκερδεῖς κατέπεισε χρυσίῳ,
καὶ οὕτω τοῦτον ἔδειξαν δεσπότην πατριάρχην,
1030 ἐκείνον δὲ τὸν Σαμουήλ εἰς τὴν μεγίστην Λαύραν
ἐξώρισε, κατέπεμψεν ὁ μάταιος ἐκεῖνος.
Ἀλλ' οὐ πολὺ κατέμεινεν ἡ Δίκη εἰς τοιαῦτα,
μετὰ γὰρ μόνους μῆνας ἐξ διαβάλλεται οὗτος
πρὸς Βασιλέα Μουσταφᾶν, ὡς τάχα οὗτος τότε
1035 κατασκόπους ἐδέξατο ἐκ μέρους τῆς Ῥωσσίας·
ὅθεν κακῶς ἐκβέβληται τῆς πόλεως καὶ θρόνου
καὶ ἀντ' αὐτοῦ εἰσήμεκεται δὲ ἡ Θεσσαλονίκη
- (1768) ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ὄνομα, μηδὲν ὅλως γινώσκων,
ἀλλ' ἦν δεσπότης ὄνομα ζωγραφισμένος τάχα.
1040 Διὸ καλῶς ἐδέεποζεν ἴσως αὐτοῦ ἡ τύχη
ἐν πᾶσι πέντε ἔτεσιν, ἔπειτα ἐξεβλήθη,
καὶ ἀντ' αὐτοῦ εἰσήμεκεται ὁ Σαμουήλ ὁ πρόην,
- (1773) ΣΑΜΟΥΗΛ ὁ Βυζάντιος, κατὰ δεύτερον τότε·
ὅνπερ πατριαρχεύσαντα εἰς ἑπτὰ μόνους μῆνας
1045 ἐξώσαν καὶ κατέβασαν ἀπὸ τοῦ θρόνου τότε,
τάχα ὄντα ὑπέργηρον καὶ τὸν νοῦν σαλευμένον,
καὶ ἀντ' αὐτοῦ μετήνεγκαν, ἐκ τῆς πατριαρχείας
θρόνου τῆς Ἱερουσαλὴμ, εἰς οἰκουμένην θρόνον
- (1773) ΣΗΦΡΟΝΙΟΝ λεγόμενον ἐκ Δαμασκοῦ Συρίας,
1050 ἄνδρα Ἀραβᾶ, ἡσυχον, σοφώτατον· σοφίας

- Ἀράβων καὶ μαθήσεως ἄκρως ἐξησκημένον.
 Οὗτος τῷ θρόνῳ ἔπρεψεν εἰς χρόνους πέντε ὅλους,
 τουρκιστὶ καὶ ἐλληνιστὶ, ἀραβιστὶ διδάσκων·
 ὅθεν ἦν κοσμοπόθητος, φιλούμενος τοῖς πᾶσιν.
- 1055 Ὡς δὲ τὸν χοῦν ἀπήτητεν ἡ φύσις καὶ ἐκ τούτου,
 καὶ μέλλων τὸ θνητότητος ἀπεφορτίσθαι βάρος,
 τοιάδε τότε ἔλεξε τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ·
 — « Πάντες νῦν ἀκούσατε τῶν ἐμῶν λόγων τούτων·
 ἐὰν τὸ καλὸν θέλητε τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας,
- 1060 ἐὰν εἰρήνην βούλησθε, τιμὴν καὶ κλέος μέγα,
 διάδοχόν μου κάμετε Γαβριὴλ τὸν Σμυρναῖον. » —
 Καὶ ταῦτα αὐτοῦ λέγοντος ἐξέλιπε τὸ πνεῦμα.
 Ἡ Σύνοδος οὖν πάραυτα Γαβριὴλ τὸν ῥηθέντα,
 ποιμένα Παλαιῶν Πατρῶν ὑπάρχοντα τῷ τότε,
- 1065 μετὰ τιμῆς μετέπεμψεν, ἐκάλεσε συντόμως
 καὶ εἰς τὴν πόλιν τέθηκε ποιμένα, πατριάρχην
- (1780) ἐν τῷ πῖ τε καὶ ἐν τῷ ψῖ καὶ ἄλφα τῷ πρωτίστῳ.
 Ἦν δ' οὗτος πρᾶος, ἡσυχος, εἰρηνικὸς, χαρίεις,
 προστηνὴς καὶ εὐέντευκτος, φιλούμενος τοῖς πᾶσιν.
- 1070 Ἀλλὰ τοῦτον τὸν ΓΑΒΡΙΗΛ, ἀνύοντα τὸ πέμπτον
 ἡπίως καὶ πραότατα ἐπὶ τοῦ θρόνου ἔτος,
 νόσος ἐνσκήψασα δεινὴ, κακὴ δυσεντερία,
 ἀφήρπασεν, ἐξεύγαλεν αὐτὸν τῶν ἀπ' ἐντεῦθεν.
 Τότε εὐθὺς ἡ Σύνοδος ἐκάλεσε τὸν Σμύρνης
- (1785) ΠΡΟΚΟΠΙΟΝ, βαθύπλουτον, πυκνότατον τὰς φρένας,
 1076 ἄνδρα Πελοποννήσιον, ὃν θέτει Πατριάρχην·
 πλὴν τοῦτον οὐ μετ' οὐ πολὺ, διὰ τινὰς αἰτίας,
 τοῦ θρόνου ἀποβάλλουσι καὶ πέμπουσιν αὐτίκα
 ἐξόριστον τὸν δυστυχῆ εἰς τὴν Μεγίστην Λαύραν.
- 1080 Ἐποίησαν δὲ ἀντ' αὐτοῦ Πατριάρχην ἀμέσως
- (1789) ΝΕΟΦΥΤΟΝ ὀνόματι, ἅγιον Μαρωνείας,
 Σμυρναῖον εὐπατρίδην τε καὶ εὐέντευκτον ὄντα.
 Οὗτος δὲ ὁ Νεόφυτος, ἐμμέριμος διόλου
 καὶ Ἄργος πολυόμματος εἰς πάντα τὰ πρακτέα,

- 1085 ἔτη πέντε ἐκόσμησε τὸν πανάγιον θρόνον·
 ἔρις δὲ τις ἐνσκήψασα κατ' αὐτοῦ τῶν ἁγίων,
 ἔρις ἡ πατρογέννητος, ἔρις ἡ παλαμναία,
 ἀνάστατον ἐποίησε πόλεως καὶ τοῦ θρόνου·
 καὶ εἰς Ῥόδον τὸν ἔπεμψεν ἡ Σύνοδος τῷ τότε,
- 1090 ἀντ' αὐτοῦ δὲ εἰσῆγαγεν εἰς θρόνον Οἰκουμένης
- (1794) ΓΕΡΑΣΙΜΟΝ τὸν Κύπριον, τὸν ἅγιον τὸν Δέρκων·
 Οὗτος δὲ ἦν πραότατος, μειλίχιος τὸν τρόπον,
 ἀλλὰ καὶ σπουδαιότητι κεκοσμημένος λίαν.
 Ἦν δ' ὅτε ταῦτα πέπρακται ἔτος τὸ τοῦ Κυρίου
 τέταρτον, ἐννενηκοστὸν, ἐπτακοσιοστὸν τε
- 1096 καὶ χιλιοστὸν βέβαια καὶ πρώτη Ἀπριλίου.

τέλος τοῦ χρονικοῦ.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Όνομα πατριάρχου.	Χρονολογία				
	Μελε- τίου	Κομνη- νού	Κυρίλ- λου	Μαθθ	ήμε- τέρα *
α' Γεννάδιος Σχολάριος Β'.....	1453	1453	1453	1453	1454
β' 'Ισιδωρος Β' Ξανθόπουλος....	1459	1460	1460	1459	1460
γ' Σωφρόνιος Α' Συρόπουλος....	1465	1466	1467	1465	1465
δ' 'Ιωάσαφ Α' Κόκκας.....	1466	1466	1468	1466	1466
ε' Μάρκος Β' Ξυλοκαράβης.....	1467	1472	1471	1469	1470
ς' Συμεών Α' Τραπεζούντιος....	1467	1473	1472	1470	1472
ζ' Διονύσιος Α'.....	1470	1476	1474	1472	1476
η' Μάξιμος Β'.....	1481	1488	1485	1482	1479
ς' Συμεών Α' τὸ β'.....	1476	1482	1480	1478	1484
θ' ἐπίδασις 'Ραφαήλ Α' Σέρβου..	1479	1486	1484	1481	1487
ι' Νήφων Β'.....	1487	1494	1491	1488	1488
ζ' Διονύσιος Α' τὸ β'.....	1490	1496	1494	1490	1490
ια' Μάξιμος Γ'.....	1493	1499	1497	1493	1493
ι' Νήφων Β' τὸ β'.....	1499	1505	1503	1499	1499
ιβ' 'Ιωακείμ Α'.....	1500	1506	1504	1500	1500
ι' Νήφων Β' τὸ γ'.....	(α)	(α)	(α)	(α)	(α)
ιγ' Παχώμιος Α'.....	1501	1511	1505	1504	1504
ιβ' 'Ιωακείμ Α' τὸ β'.....	1502	1513	1506	1505	1505
ιγ' Παχώμιος Α' τὸ β'.....	1503	1513	1507	1506	1506
ιδ' Θεόκλητος Α'.....	(β)	1516	1512	1511	1511
ιε' 'Ιερεμίας Α'.....	1520	1524	1521	1520	1519
ις' ἐπίδασις 'Ιωαννικίου Α'.....	(β)	1528	1524	1523	1524
ιε' 'Ιερεμίας Α' τὸ β'.....	(β)	1529	(γ)	1523	1524
ιζ' Διονύσιος Β'.....	1540	1540	1539	1543	(δ)
ιη' 'Ιωάσαφ ὁ Μεγαλοπρεπής....	1548	1549	1547	1551	1549
ιθ' Μητροφάνης Γ'.....	1565	1566	1565	1565	1565
κ' 'Ιερεμίας Β' ὁ Τρανός.....	1572	1574	1572	1572	1572

* Μ. Γεδεών.

(α) Οὐδεὶς ἀναφέρει αὐτὸν, διότι ἐκλεχθεὶς δὲν ἐδέχθη.
 (β) ἀσφής. (γ) λείπει. (δ) χάσμα πιθανῶς.

ιθ' Μητροφάνης Γ' τὸ β'.....	(α)	1583	1579	1579	
κ' 'Ιερεμίας Β' τὸ β'.....	(α)	1587	1579	1580	
κα' ἐπίδασις Παχωμίου Πατέστου	1584	1592	1583	1584	
κβ' Θεόκλητος Β'.....	1585	1594	1585	1585	
κ' 'Ιερεμίας Β' τὸ γ'.....	1586	1596	1586	1586	
κγ' Ματθαῖος Β'.....	1601	1601	1601	1594	1594
κδ' Θεοφάνης Α'.....	(β)	(β)	(β)	1594	1595
κε' Γαβριήλ Α'.....	(β)	(β)	(β)	1594	1596
κς' Θεοφάνης Β' ὁ Καρύκης....	(β)	(β)	(β)	(β)	1597
κζ' Μελέτιος Πηγᾶς τοποτηρητῆς	(β)	(β)	(β)	1595	1598
κγ' Ματθαῖος Β' τὸ β'.....	(β)	(β)	(β)	1595	1600
κη' 'Ραφαήλ Β'.....	1603	1606	1606	1603	1603
κθ' Νεόφυτος Β'.....	(γ)	(γ)	(γ)	(γ)	1606
λ' Κύριλλος Λούκαρις συμβοηθός.	1614	(δ)	(δ)	1614	1612
λα' Τιμόθεος Α'.....	1615	1616	1614	1614	1613
λ' Κύριλλος Λούκαρις τὸ α'.....	1622	1621	1621	1622	1620*
λβ' Γρηγόριος Στραβομασείας Α'.	1623	1623	1623	1623	1623
λγ' 'Ανθιμος Β'.....	1623	1623	1623	1623	1623
λ' Κύριλλος Λούκαρις τὸ β'.....	1623	1623	1623	1624	1624
λδ' Κύριλλος Β' ὁ Κονταρής....	1633	1632	1632	1632	1631
λ' Κύριλλος Λούκαρις τὸ γ'.....	1633	1632	1632	1632	1631
λε' 'Αθανάσιος Γ' ὁ Πατελλάριος.	1633	1633	(;)	1633	1633
λ' Κύριλλος Λούκαρις τὸ δ'.....	1633	1633	(;)	1633	1633
λε' 'Αθανάσιος Γ' τὸ β'.....	1634	1635	(;)	1634	1634
λδ' Κύριλλος Β' Κονταρής τὸ β'.	1635	1636	(;)	1635	1634
λς' Νεόφυτος Γ'.....	1636	1638	1637	1636	1635
λ' Κύριλλος Λούκαρις τὸ ε'.....	1638	1639	1638	1637	1637
λδ' Κύριλλος Β' Κονταρής τὸ γ'..	1638	1639	1638	1638	1638
λζ' Παρθένιος Α' ὁ Γέρων.....	1639	1640	1639	1639	1639
λη' Παρθένιος Β' ὁ 'Οξύς.....	1643	1645	1643	1644	1644
λθ' 'Ιωαννίκιος Β'.....	1645	1647	1645	1646	1646
λη' Παρθένιος Β' ὁ 'Οξύς τὸ β'..	1646	1648	1648	1647	1648
λθ' 'Ιωαννίκιος Β' τὸ β'.....	1650	1650	1650	1650	1650
μ' ἐπίδασις Κυρίλλου Γ' Σπανοῦ.	1651	1651	1650	1651	1651
λε' 'Αθανάσιος Γ' τὸ γ'.....	1651	1651	1650	1651	1651
μα' Παῖσιος Α'.....	1652	1651	1650	1652	1652
λθ' 'Ιωαννίκιος Β' τὸ γ'.....	1653	1654	1651	1653	1653

(α) ἀσφής. (β) ἀγνοῦσι τὸν ἄνδρα.
 (γ) προηγείται τοῦ 'Ραφαήλ καὶ ἔπεται πάλιν. (δ) λείπει. * ἴσως

μ' Κύριλλος Γ' Σπανός τὸ β'	1655	1655	1654	1655	1655
μα' Παΐσιος Β' τὸ β'	1655	1655	1654	1655	1655
μβ' Παρθένιος Γ'	1656	1657	1655	1656	1656
μγ' Γαβριήλ Β'	1657	1658	1658	1657	1657
μδ' Παρθένιος Δ' Μογιλάλος	1657	1658	1658	1657	1657
με' Διονύσιος Γ' Βάρδαλις	1661	1659	1662	1660	1660
μδ' Παρθένιος Δ' τὸ β'	1665	(α)	(β)	1665	1665
μς' ἐπίθασις Κλήμεντος Δ'	1668	(α)	(β)	1668	1668
μζ' Μεθόδιος Γ'	1669	(α)	1669	1669	1669
με' Παρθένιος Δ' τὸ γ'	1671	1671	1671	1671	1671
μη' Διονύσιος Δ' Μουσελίμης	1672	1672	1672	1672	1671
μθ' Γεράσιμος Β'	1673	1674	1673	1673	1674
με' Παρθένιος Δ' τὸ δ'	1675	1676	1675	1675	1675
μη' Διονύσιος Δ' τὸ β'	1676	1679	1677	1676	1676
ν' Ἀθανάσιος Δ'	1679	1683	(γ)	1679	1679
να' Ἰάκωβος Α'	1679	1683	1680	1679	1679
μη' Διονύσιος Δ' τὸ γ'	1682	1685	1683	1682	1685
με' Παρθένιος Δ' τὸ ε'	1684	1686	1685	1684	1686
να' Ἰάκωβος Α' τὸ β'	1685	1687	1687	1685	1686
μη' Διονύσιος Δ' τὸ δ'	1686	1688	1688	1686	1687
να' Ἰάκωβος Α' τὸ γ'	1686	1688	1689	1686	1587
νβ' Καλλίνικος Β' Ἀκαρνάν	1690	1689	1690	1690	1688
νγ' ἐπίθασις Νεοφύτου Δ'	1691	1689	1691	1691	1689
νβ' Καλλίνικος Β' τὸ β'	1691	1690	1691	1691	1689
μη' Διονύσιος Δ' τὸ ε'	1693	1693	1693	1693	1693
νδ' Καλλίνικος Β' τὸ γ'	1694	1694	1694	1694	1694
νδ' Γαβριήλ Γ'	1702	1702	1702	1702	1702
νε' Νεόφυτος Ε'		(γ)	(γ)	1707	1707
νς' Κυπριανός Α'		1707	1706	1707	17..
νζ' Ἀθανάσιος Ε'		1709	(γ)	1710	
νη' Κύριλλος Δ'		1711	(γ)	1712	
νς' Κυπριανός Α' τὸ β'		1713	(γ)	1713	1713
νθ' Κοσμάς Γ'		1714	1707	1713	1713
ξ' Ἱερεμίας Γ' ὁ Πάτριος		1716	1709	1715	1715
ξα' Καλλίνικος Γ'		1727	(γ)	1726	1726
ξβ' Παΐσιος Β'		1727	(δ)	1726	1726

Τὰ κατόπιν εἰσὶν ἀρκούντως σαφῇ καὶ γνωστὰ ἐκ τῶν πατρ. κωδίκων.

(α) χάσμα. (β) λείπει. (γ) ἀγνοεῖ. (δ) ἀσαφής.